

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

ХАРКІВ 2019

УДК 657.4 (075.8)
ББК 65.052.9(4 Укр)8

Рецензенти:

Красноруцький О.О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка;

Крюкова І.О., доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Одеського державного аграрного університету.

Рижикова Н.І. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» / Н.І. Рижикова. – Харків: Видавництво «Стильна типографія», 2019. – 84 с.

Методичні рекомендації підготовлено відповідно до програми дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності». Методичні вказівки містять ключові терміни, питання для самостійного опрацювання, завдання для письмової роботи (теми рефератів, тести).

Розглянуто на засіданні кафедри обліку та аудиту ХНТУСГ ім. П. Василенка (протокол №9 від 12.03.2019 р.).

Рекомендовано до друку навчально-методичною радою ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ ім. П. Василенка (протокол №6 від 14.03.2019р.).

© ХНТУСГ ім. П. Василенка

© Рижикова Н.І.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	4
РОЗДІЛ 2. АНОТАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	7
РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	9
Змістовий модуль I «Загальні засади зовнішньоекономічної діяльності»	9
Тема 1. Загальна характеристика ЗЕД в Україні	9
Тема 2. Порядок укладання зовнішньоекономічного (договору) контракту	17
Тема 3. Облік валютних операцій	25
Тема 4. Облік розрахункових операцій	39
Тема 5. Загальні засади експортно-імпоротної діяльності	47
Змістовний модуль II «Облік основних операцій зовнішньоекономічної діяльності»	50
Тема 6. Облік імпорتنих операцій	50
Тема 7. Облік експортних операцій	57
Тема 8. Облік лізингових операцій	66
Тема 9. Облік операцій з давальницькою сировиною	70
Тема 10. Звітність суб'єктів ЗЕД	76
РОЗДІЛ 4. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ	79
РОЗДІЛ 5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	81
ДОДАТОК А	84

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів – це спланована пізнавальна, організаційно і методично направлена діяльність, яка здійснюється без прямої допомоги викладача, на досягнення результату. Як форма організації індивідуального вивчення студентами навчального матеріалу поза аудиторний час, вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін.

Основна мета самостійної роботи полягає у сприянні засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як важливої професійної риси, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань;
- розвиток морально-вольових зусиль.

Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності»:

- основна література (підручник, конспект лекцій викладача, навчальні та методичні посібники);
- додаткова література (наукова, фахова, монографічна, періодична);
- методичні матеріали (методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи студентів).

Завдання для самостійної роботи:

- переробка інформації, отриманої безпосередньо на обов'язкових навчальних заняттях;
- робота з відповідними підручниками та особистим конспектом лекцій;
- самостійне вивчення окремих тем або питань із розробкою конспекту;

- робота з відповідною літературою;
- написання рефератів, повідомлень;
- виконання підготовчої роботи до лабораторних та практичних занять;
- підготовка письмових відповідей (рефератів) на проблемні питання;
- виступ з повідомленнями на семінарських заняттях;
- виконання письмових контрольних, індивідуальних робіт.

Самостійна робота виконується студентами під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в навчальній групі.

При виконанні самостійної роботи необхідно дотримуватись **НАСТУПНИХ ПРАВИЛ:**

1. Перед виконанням самостійної роботи потрібно повністю ознайомитися зі змістом завдання, підібрати потрібну літературу, визначити усі параметри виконання завдання.

2. Результатом виконання самостійної роботи є виконане завдання у вигляді письмової роботи, яка виконується з використанням комп'ютерної техніки та надрукована на папері формату А4. Оформлення роботи: шрифт – Times New Roman; розмір шрифту – 14 кегель; інтервал між рядками – 1,5; абзац – 12,5 мм, поля – 20 мм з усіх боків, рівняння тексту по ширині.

3. Після перевірки кожного завдання викладачем студент зобов'язаний усунути допущені помилки, інакше він не допускається до виконання наступного завдання.

Письмова робота повинна мати наступну структуру:

- титульна сторінка (Зразок оформлення титульної сторінки наведено у додатку А);
- реферат (тема на вибір студента, обсяг 15-20 сторінок);
- відповіді на тестові завдання (у форматі: 1 – а; 2 – б і т.д.);
- використана література.

Вимоги до написання реферату.

Реферат – одна з основних форм самостійної роботи студентів. Мета реферату – закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань, отриманих студентом в процесі вивчення окремих тем. Написання реферату дає можливість студенту навчитися самостійно працювати з різними інформаційними джерелами, інтерпретувати матеріали періодичної літератури, глибше вивчати основні проблеми та особливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Представлення реферату на аудиторному занятті дозволяє студенту сформувати навички виступу перед аудиторією, аргументування і відстоювання власної точки зору, вміння відповідати на питання.

Робота над рефератом включає такі етапи: вибір теми, підбір літературних джерел та фактичного статистичного матеріалу; консультація з викладачем; передача реферату викладачу для оцінювання або на основі матеріалів реферату зробити усний виступ перед студентами всієї групи.

Для підготовки реферату рекомендується використовувати періодичні видання, підручники, навчальні посібники, довідники і нормативно-правові акти. Зміст роботи треба викладати стисло, лаконічно, не припускаючи повторень та непотрібних відступів від теми. Слід уникати в роботі книжкових висловів і фраз. Критеріями оцінки змісту реферату є повнота висвітлення питання, зрозумілість, наявність власної думки.

При написанні реферату повинно бути використано не менше 10 літературних джерел з обов'язковим посиланням на них у тексті за списком використаної літератури.

Реферат повинен бути побудований за такою структурою:

1. Вступ (актуальність обраної теми).

2. Основна частина:

- огляд літературних джерел, за якими вивчалися питання по темі;
- виклад основного змісту обраної теми;
- постановка проблем та розробка шляхів їх вирішення або альтернативних варіантів рішень.

3. Висновок (сучасний стан вирішення проблеми; сучасний погляд на висвітлені питання).

4. Додатки (ілюстративні матеріали тощо – за потребою).

При викладі матеріалу слід дотримуватися загальних правил виконання робіт такого характеру: логічна послідовність викладу; чіткість думки; відповідний рівень дотримання правил посилання на джерела; граматики, стилістики; естетика оформлення реферату.

Результати самостійної письмової роботи оцінюються викладачем згідно з чинною шкалою оцінювання

Критерії оцінювання

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу
1.	Завдання зроблене повністю, без помилок та здане вчасно, якісно оформлено письмову роботу	90-100
2.	Завдання зроблене, але є незначні помилки в розв'язуванні завдання	82-89
3.	Завдання зроблене, але є незначні помилки в процесі розв'язку завдання	74-81
4.	Завдання зроблене, але є суттєві помилки в його розв'язку	64-73
5.	Завдання не виконане або тільки розпочато його розв'язання	60-01

РОЗДІЛ 2

АНОТАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Зовнішньоекономічна діяльність – це діяльність суб'єктів господарської діяльності України і іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, як на території України, так і за її межами.

Зовнішньоекономічна діяльність – поняття багатогранне. Воно включає такі види діяльності: зовнішню торгівлю, міжнародне виробниче кооперування, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародне інвестиційне співробітництво, валютно-фінансові й кредитні операції. Кожен з видів зовнішньоекономічної діяльності проводиться у певних формах. Умовами успішного розвитку зовнішньоекономічної діяльності являються:

- зміцнення і нарощування експортного потенціалу;
- активна участь в різних формах міжнародного спільного підприємництва;
- підвищення конкурентоздатності підприємств і виробничо-господарського комплексу;

- розширення самостійної діяльності підприємств, фірм регіонів країни у проведенні зовнішньоекономічної діяльності.

У сучасних умовах господарювання практично всі підприємства здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. Ці різноманітні за складом операції бухгалтерська служба повинна відобразити в бухгалтерському й податковому обліку.

Завданням навчальної дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» є вивчення методів і технологій обліку найпоширеніших фінансових та господарських операцій у сфері зовнішньоекономічних відносин суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами; набуття умінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Метою вивчення дисципліни є отримання знань та практичних навичок щодо специфіки відображення зовнішньоекономічних операцій у бухгалтерському, податковому обліках і фінансовій звітності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

1. роль, задачі та особливості відображення в бухгалтерському обліку зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств;

2. особливості організації облікової роботи на підприємствах-суб'єктах ЗЕД;

3. контракти у сфері ЗЕД. Основні статті контрактів. Базисні умови постачань «Інкотермс – 2010»;

4. порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій з реалізації та і купівлі валюти на Міжбанківському валютному ринку України (МВРУ);

5. форми розрахунків, що використовуються в міжнародній торгівлі, та специфіка їхнього відображення в бухгалтерському обліку суб'єкта господарської діяльності України;

6. принципи відображення в обліку експортних операцій;

7. порядок обліку імпорتنих операцій;

8. принципи розрахунку мита, митних зборів, акцизного податку, податку на додану вартість при ввозі товарів на митну територію України та вивозі їх за межі України; відображення їх нарахування та сплати в обліку підприємства-суб'єкта ЗЕД;

9. особливості проведення і відображення в обліку бартерних

і давальницьких операцій у ЗЕД;

10. облік і оподаткування лізингових операцій при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

вміти:

1. використовувати основні законодавчі та нормативні акти, які регламентують порядок ведення бухгалтерського та податкового обліку зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві;

2. відображати в бухгалтерському та податковому обліку операції з реалізації та і купівлі валюти на Міжбанківському валютному ринку України (МВРУ);

3. здійснювати відображення в обліку експортних та імпорتنих операцій;

4. здійснювати розрахунки мита, митного збору, акцизного податку, податку на додану вартість при ввозі товарів на митну територію України та вивозі їх за межі України; відображати їх нарахування та сплату в обліку підприємства-суб'єкта ЗЕД;

5. відображати в обліку здійснення бартерних і давальницьких операцій у ЗЕД;

6. здійснювати облік і оподаткування лізингових операцій при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

РОЗДІЛ 3

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Змістовий модуль I «Загальні засади зовнішньоекономічної діяльності».

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЕД В УКРАЇНІ

Студентам необхідно зосередити увагу на більш глибокому, аніж викладено в лекційному матеріалі, опрацюванні наведених питань за темою:

1. Основні принципи зовнішньоекономічної діяльності.
2. Види зовнішньоекономічних операцій.
3. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Мета заняття – ознайомитись з основними видами зовнішньоекономічних операцій, їх характеристикою; розглянути та

проаналізувати принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Ключові терміни:

Зовнішньоекономічна діяльність – діяльність суб'єктів господарської діяльності України і іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємостосунках між ними, як на території України, так і за її межами.

Іноземні суб'єкти господарської діяльності – суб'єкти господарської діяльності, що мають постійне місце влаштування або постійне місце проживання за межами України.

Представництво іноземного суб'єкта господарської діяльності – установа або особа, яка представляє інтереси іноземного суб'єкта господарської діяльності в Україні і має на це належним чином оформлені відповідні повноваження.

Постійне місце розташування – місце розташування офіційно зареєстрованого головного органу управління (контори) суб'єкта господарської (зовнішньоекономічної) діяльності.

Постійне місце проживання – місце проживання на території якої-небудь держави не менше одного року фізичної особи, яка не має постійного місця проживання на території інших держав і має намір проживати на території цієї держави протягом необмеженого строку, не обмежуючи таке проживання певною метою, і за умови, що таке проживання не є наслідком виконання цією особою службових обов'язків або зобов'язань за договором (контрактом).

Зовнішньоекономічні зв'язки – це сукупність всіх зв'язків між країнами у сфері економіки.

Зовнішньоекономічна операція – це комплекс дій контрагентів різних країн, що спрямовані на здійснення торгового обміну, забезпечують такий обмін та є структурними ланками системи зовнішньоекономічних зв'язків.

Міжнародна торгівля – це обмін товарами та послугами між суб'єктами різних держав.

Експорт – вивіз із митної території країни за кордон товарів і послуг без зобов'язання їхнього зворотного повернення.

Імпорт – ввезення з-за кордону товарів, послуг, технологій, капіталу, цінних паперів для реалізації та застосування на внутрішньому ринку.

Реекспорт – продаж раніше імпортованого товару за кордон без доробки.

Реімпорт – придбання раніше експортованого товару із ввезенням з-за кордону без доробки.

Прямий експорт та імпорт – операції, які передбачають постачання товарів чи послуг безпосередньо самими виробниками іноземним споживачам, або придбання в них відповідних товарів чи послуг.

Непрямий експорт чи імпорт – купівля чи продаж товарів через торгових посередників.

Зустрічна торгівля – це торговельні угоди, за яких продаж певного виду товарів (послуг) є умовою придбання інших товарів або послуг. Причиною зростання обсягів зустрічної торгівлі є надзвичайне загострення проблеми збуту.

Комісійні операції – це договірні відносини, згідно яким одна сторона, **комісіонер**, за дорученням іншої сторони, **комітенту**, здійснює операції купівлі-продажу від свого імені, але за рахунок комітента.

Консигнаційні операції – різновид комісійних операцій, згідно яких власник товару (**консигнант**) передає його посереднику (**консигнаторові**) для реалізації зі складу посередника. При цьому товар, що надійшов на склад консигнатора залишається власністю консигнанта до моменту його реалізації. Як правило, якщо товар не реалізується тривалий час (наприклад, більше року), то він повертається назад консигнанту за його рахунок.

Агентські операції – договірні відносини, що означають доручення однієї сторони, **принципала**, іншій стороні, **агенту**, здійснення юридичних угод за рахунок і від імені принципала. Агент є юридичною особою і здійснює свою діяльність самостійно на основі агентської угоди.

Брокерські операції – це операції зі встановлення через брокера зв'язків між продавцем та покупцем, за яких брокер виступає лише для інформування двох сторін.

Інжиніринг – інженерно-консультаційні послуги з метою створення підприємств та інших об'єктів.

Реінжиніринг – інженерно-консультаційні послуги з перебудови системи організації й управління виробничо-торгівельними та інвестиційними процесами господарського суб'єкта з метою підвищення його конкурентоспроможності й фінансової стабільності.

Міжнародний інформаційний обмін – це надання й

отримання інформаційних послуг однією країною через державний кордон іншої країни.

Транспортні послуги – це специфічний товар міжнародної торгівлі, який забезпечує переміщення товарів і людей.

Туризм – тимчасові виїзди (подорожі) громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства з тривалого місця проживання в оздоровчих, професійно-ділових, спортивних, релігійних, науково-пізнавальних та інших цілях без здійснення оплачуваної роботи в країні (місці) тимчасового перебування.

Франчайзинг – система безпосередньої передачі або продажу ліцензії на технологію або товарний знак.

Консалтингова діяльність – консультаційна діяльність, спрямована на підвищення ефективності здійснення підприємством певної зовнішньоекономічної діяльності.

Лізинг – форма довгострокової оренди, пов'язана з передачею у використання обладнання, транспортних засобів та іншого рухомого й нерухомого майна, окрім земельних ділянок та інших природних об'єктів.

Бартерний лізинг – форма лізингу, яка передбачає замість лізингових платежів поставку лізингоотримувачем за умови згоди останнього будь-яких товарів, які він має.

Компенсаційний лізинг – форма лізингу, яка передбачає в якості лізингових платежів постачання лізингоотримувачем лізингодавцю товарів, вироблених з використанням об'єкта лізингу.

Міжнародні економічні організації – це міжурядові і міждержавні економічні організації, міжнародні господарські організації і об'єднання, основною функцією яких виступає координація країн-партнерів для співпраці у виробничій, науковій та інших галузях.

Вільна економічна зона – обмежена частина території держави, в межах якої діє пільговий режим господарювання і зовнішньоекономічної діяльності.

Квота експортна (імпортна) – граничний обсяг товарів певної категорії в натуральних і вартісних одиницях, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом встановленого терміну.

Ліцензування зовнішньоекономічних операцій – комплекс дій органу виконавчої влади з надання дозволу на здійснення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності експорту (імпорту) товарів.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Дати характеристику суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності.
2. Розкрити основні принципи зовнішньоекономічної діяльності.
3. Які існують в Україні види зовнішньоекономічної діяльності.
4. Охарактеризуйте основні торгово-посередницькі операції.
5. Охарактеризуйте види зовнішньої торгівлі.
6. Як здійснюється регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Завдання для письмової роботи

Теми рефератів:

1. Основні напрямки розвитку ЗЕД в Україні відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність».
2. Зовнішньоекономічна політика держави.
3. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та способи регулювання правових відносин між ними.
4. Порядок реєстрації суб'єктів ЗЕД органами регіональної митниці.
5. Принципи, органи та інструменти державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств України.
6. Основні принципи функціонування вільних економічних зон в Україні.
7. Нормативна база щодо валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Система валютного контролю. Державні органи, що здійснюють валютний контроль, їх функції, обов'язки.
8. Особливості сучасної тарифної політики України та інших держав.
9. Сутність і класифікація нетарифних методів регулювання ЗЕД.
10. Контингентування та ліцензування, їх вплив на рівень цін.
11. Ембарго: відкрита і завуальована форми, причини і наслідки введення.
12. Фінансові методи стимулювання експорту. Оцінка експортного потенціалу України.
13. Демпінг і антидемпінг. Порядок визначення показників

«демпінгова маржа» і «школа від демпінгу».

14. Організація і ведення обліку зовнішньоекономічних операцій з підприємствами, зареєстрованими в офшорних зонах.

Література: [3, 4, 15, 16, 19, 22, 23, 26, 27].

Тести

1. Зовнішньоекономічна діяльність – це:

а) комплекс дій контрагентів різних країн зі здійснення та забезпечення торгового обміну як структурної ланки системи зовнішньоекономічних зв'язків;

б) операції, об'єктом яких виступає іноземна валюта;

в) діяльність суб'єктів господарської діяльності України й іноземних суб'єктів господарської діяльності, що заснована на взаємних стосунках між ними на території України та за її межами;

г) тільки ті види, на які суб'єктом ЗЕД одержано ліцензію.

2. Які основні види зовнішньоторговельних операцій існують у міжнародній торгівлі:

а) імпорт, інвестиції, експорт, реімпорт;

б) імпорт, реекспорт, реімпорт, експорт;

в) реекспорт, комерція, інвестиції, імпорт;

г) імпорт, експорт, бартер, фінансові інвестиції.

3. Демпінг-це:

а) обмеження імпорту з метою перешкоджання ввезенню імпортованих товарів (завищення ввізного митного збору);

б) увезення на митну територію України товарів за ціною, нижчою за ціну на подібний товар у країні-експортері;

в) додаткове мито на імпортовані товари, які ввозяться в країну за цінами, нижчими за ціни світового ринку або за внутрішні ціни;

г) обмеження імпорту на термін не більше 180 днів.

4. Юридичні особи мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність з моменту:

а) набуття дієздатності;

б) набуття статусу юридичної особи;

в) передбачення у статуті права здійснення зовнішньоекономічної діяльності;

г) набуття постійного місця проживання.

5. Юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, які не мають статусу юридичної особи з місцезнаходженням за межами України, створені та діють відповідно до законодавства іноземної держави, - це:

- а) посередники;
- б) нерезиденти;
- в) резиденти;
- г) довірителі.

6. Експортна операція – це:

- а) постачання товарів або послуг іноземним споживачам самими виробниками;
- б) продаж товарів українськими суб'єктами ЗЕД іноземним суб'єктам господарювання з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України;
- в) продаж раніше імпортованого товару;
- г) продаж товарів або послуг через посередника.

7. Реімпорт – це:

- а) купівля товарів українськими суб'єктами ЗЕД у іноземних суб'єктів господарської діяльності з увезенням або без увезення цих товарів на територію України;
- б) придбання раніше експортованих товарів без їх доробки із увезенням з-за кордону;
- в) продаж за кордон раніше імпортованого товару без його доробки;
- г) придбання в іноземного контрагента товару з увезенням його з-за кордону.

8. Реекспорт – це:

- а) продаж іноземному контрагенту товару з вивезенням його за кордон;
- б) придбання в іноземного контрагента товару з увезенням його з-за кордону;
- в) продаж за кордон раніше імпортованого товару без його доробки;
- г) придбання раніше експортованого товару без доробки із увезенням з-за кордону.

9. Для підписання контракту потрібний дозвіл:

- а) органу державної влади;
- б) НБУ;
- в) Міністерства економіки;
- г) непотрібний дозвіл жодного органу, за винятком випадків, передбачених законом України.

10. Операція з реекспорту складається з таких операцій:

- а) імпорт;
- б) експорт;
- в) імпорт-експорт;
- г) бартер.

11. Інженерно-консультаційні послуги з метою створення підприємств та інших об'єктів це:

- а) ноу-хау;
- б) інжиніринг;
- в) франчайзинг;
- г) реінжиніринг.

12. Інженерно-консультаційні послуги з перебудови системи організації й управління виробничо-торговельними та інвестиційними процесами господарського суб'єкта з метою підвищення його конкурентоспроможності й фінансової стабільності це:

- а) франчайзер;
- б) інжиніринг;
- в) ноу-хау;
- г) реінжиніринг.

13. Факторинг – це:

- а) кредитування експорту, за якого експортер надає іноземному покупцю відстрочку платежу за угодою;
- б) форма кредитування експорту, за якого розрахунки з експортером здійснює банк як посередник;
- в) кредит у формі відстрочки платежу з експорту цінностей;
- г) кредитування експорту під виданий або отриманий акцептований вексель;

14. Давальницька сировина – це:

а) сировина, яка ввезена на митну територію України іноземним замовником, а також вивезена за кордон українським замовником для переробки в готову продукцію з дальшим поверненням її в цілому або частково;

б) готова продукція, визначена як кінцевий результат переробки в контракті між замовником та виконавцем;

в) сировина, придбана для подальшої реалізації;

г) правильні відповіді б) і в).

15. До операцій з давальницькою сировиною належать такі операції:

а) вивезення іноземним замовником давальницької сировини з території України з метою виготовлення готової продукції;

б) ввезення давальницької сировини іноземного замовника на митну територію України з метою виготовлення готової продукції;

в) вивезення українським замовником давальницької сировини за межі митної території України з метою її переробки і виготовлення нерезидентом готової продукції;

г) всі відповіді правильні.

16. Зовнішньоекономічну діяльність мають право здійснювати:

а) виключно юридичні особи;

б) фізичні особи-підприємці та юридичні особи, установчі документи яких передбачають здійснення зовнішньоекономічної діяльності;

в) виключно фізичні особи;

г) всі фізичні та юридичні особи.

ТЕМА 2. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО (ДОГОВОРУ) КОНТРАКТУ

Студентам необхідно зосередити увагу на більш глибокому, аніж викладено в лекційному матеріалі, опрацюванні наведених питань за темою:

1. Підготовка до укладання зовнішньоекономічного контракту.

2. Структура зовнішньоекономічного договору (контракту).

3. Види зовнішньоекономічних контрактів.
4. Особливості умов зовнішньоекономічного договору (контракту).
5. Відображення в обліку зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.

6. Мета заняття – ознайомитись з етапами укладання зовнішньоекономічних контрактів, їх видами та структурою. Розглянути особливості умов зовнішньоекономічного договору (контракту) та відображення в обліку зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.

Ключові терміни:

Зовнішньоекономічний договір (контракт) – матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, яка спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності.

Оферта – пропозиція про укладання договору, що містить його істотні умови.

Акцепт – згода адресата, дана у встановлений строк, укласти договір на умовах, запропонованих оферентом.

Базисні умови постачання – це систематизована в правилах «ІНКОТЕРМС» сукупність спеціальних умов, що визначають момент переходу ризиків випадкової загибелі або пошкодження товару від продавця до покупця; регламентують, хто організовує перевезення товару, відвантаження, оплачує витрати щодо страхування товару, виконує його митне оформлення.

Правила ІНКОТЕРМС – інтерпретація комерційних термінів Міжнародної торгової палати, які поширюються винятково на відносини між продавцями і покупцями в межах договору купівлі-продажу.

Форс-мажорні обставини – це непередбачувані та непереборні події, які тягнуть за собою порушення договірних зобов'язань (стихійні лиха, військові дії, втручання з боку влади, стайки).

Дериватив – стандартний документ, що засвідчує право або зобов'язання придбати або продати цінні папери, матеріальні або нематеріальні активи, а також кошти на визначених ним умовах у

майбутньому.

Коносамент – це документ, який підтверджує прийняття товару для морського (річкового) перевезення і зобов'язує перевізника доставити товар законному власнику

Під світовими цінами розуміють ціни великих комерційних угод, які укладаються в найголовніших центрах світової торгівлі, що передбачають окремі, не пов'язані, експортні та імпорتنі операції.

Довідкові ціни – це ціни товарів у внутрішній оптовій чи зовнішній торгівлі різних країн, що публікуються в друкованих виданнях.

Індикативні ціни – ціни на товари, які відповідають цінам, що склалися чи складаються на відповідний товар на ринку експорту (імпорту) на момент здійснення експортної (імпорتنної) операції.

Базисна ціна – ціна товару, що приймається в якості відправної точки у визначенні зовнішньоторговельної ціни даної продукції (товару), а також індексу цін у міжнародній торгівлі в цілому і за окремими видами товарів.

Тверда ціна встановлюється в момент підписання контракту, вона не підлягає зміні протягом всього терміну його дії і не залежить від термінів і порядку постачання товару.

Рухлива ціна – це зафіксована при укладенні контракту ціна, що може бути переглянута надалі, якщо ринкова ціна даного товару до моменту його постачання зміниться.

Плаваюча ціна – це ціна, обчислена в момент виконання контракту шляхом перегляду базисної ціни з урахуванням змін у витратах виробництва, що відбуваються в період виконання контракту. Ця ціна застосовується в контрактах на товари тривалого циклу виготовлення.

Спеціальні знижки надаються привілейованим покупцям, у замовленнях яких найбільш зацікавлений продавець.

Прогресивна (оптова) знижка – це знижка за кількість.

Дилерські знижки надаються продавцями своїм постійним представникам, посередникам та агентам.

Знижки «Сконто» – знижки при розрахунках готівкою і раніше терміну, вказаного в контракті.

Бонусна знижка надається продавцем своїм постійним агентам за реалізацію визначеної кількості виробів.

Закриті знижки – знижки, що використовуються в замкнутому економічному просторі і надаються на продукцію

(товари) при постачаннях всередині фірми або у внутрішній торгівлі міжнародних об'єднань і груп.

Знижка з ціни – знижки, які можуть пропонуватися покупцю при збільшенні обсягу замовлення.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Назвати поняття та функції договору?
  2. Охарактеризуйте зміст та структуру зовнішньоекономічних договорів?
  3. Які етапи укладання зовнішньоекономічних угод?
  4. Яка структура зовнішньоекономічного контракту?
- Підготовка до укладання зовнішньоекономічного контракту.

5. Види зовнішньоекономічних контрактів.
6. Особливості умов зовнішньоекономічного договору (контракту):

- базисні умови постачання;
- транспортні умови зовнішньоекономічних угод;
- ціна і загальна сума контракту.

7. Відображення в обліку зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.

Завдання для письмової роботи

Теми рефератів:

1. Особливості розрахунків між партнерами залежно від обраної базисної умови поставки згідно з «Incoterms 2010».

2. Особливості умов договорів на переробку давальницької сировини за межами митної території України.

3. Класифікація, характеристика та особливості виконання лізингових операцій. Закордонний досвід щодо здійснення лізингових операцій.

4. Практика лізингу в Україні. Правове регулювання лізингових відносин.

5. Характеристика та класифікація посередників за обсягом повноважень і за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. Агенти, комісіонери, брокери, маклери.

6. Угоди консигнації, особливості і можливості здійснення. Способи консигнації.

7. Дистриб'ютори, дилери, їх місце на ринку. Прості агенти, агенти з правом «першої руки», монополні (ексклюзивні) агенти.

8. Банківські операції щодо страхування валютних ризиків. хеджування, валютні опціони, ф'ючерсні операції.

9. Етапи виконання експортно-імпортного контракту. Базисна умова поставки товарів.

10. Суть та еволюція умов «Інкотермс». Характеристика основних груп: E, F, C, D. Поділ базисних умов в залежності від виду транспорту.

11. Класифікація і характеристика різноманітних форм виходу на зовнішні ринки.

12. Конвенція ООН щодо договорів міжнародної купівлі-продажу товарів.

13. Вибір і вивчення зовнішньоекономічних партнерів. Проведення переговорів з іноземним партнером.

14. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки.

Література: [1-5, 9, 10, 13, 15, 20, 21, 27].

Тести

1. Коносамент це:

- а) рахунок;
- б) розпорядження;
- в) оферта;
- г) накладна.

2. Коносамент надається під час перевезень:

- а) повітряним транспортом;
- б) морським;
- в) автомобільним;
- г) залізничним.

3. Ціна на товари, які відповідають цінам, що склалися чи складаються на відповідний товар на ринку експорту (імпорту) на момент здійснення експортної (імпортної) операції з урахуванням умов постачання:

- а) індикативна;
- б) статистична;
- в) довідкова;
- г) базисна.

4. Ціна, яка дійсна на певний період:

- а) тверда;
- б) рухлива;
- в) періодична;
- г) базисна.

5. Зафіксована ціна при укладенні контракту, яка може бути переглянута надалі, якщо ринкова ціна даного товару до моменту його постачання зміниться:

- а) плаваюча;
- б) рухлива;
- в) періодична;
- г) базисна.

6. Ціна товару, що приймається в якості відправної точки при визначенні зовнішньоторговельної ціни даної продукції (товару), а також індексу цін у міжнародній торгівлі в цілому і за окремими видами товарів:

- а) тверда;
- б) рухлива;
- в) базисна;
- г) періодична.

7. Знижки, які нараховуються з преїскурантної чи довідкової ціни:

- а) прості;
- б) прогресивні;
- в) спеціальні;
- г) бонусні.

8. Знижки, які надаються привілейованим покупцям, у замовленнях яких найбільш зацікавлений продавець:

- а) спеціальні;
- б) прогресивні;
- в) дилерські;
- г) «Сконто».

10. Знижки при розрахунках готівкою і раніше терміну, вказаного в контракті:

- а) спеціальні;
- б) прогресивні;
- в) дилерські;
- г) «Сkonto».

11. Знижка за оборот, надається продавцем своїм постійним агентам за реалізацію визначеної кількості виробів, як за кожну окрему партію, так і за заздалегідь узгоджений річний обсяг обороту:

- а) бонусна;
- б) прогресивна;
- в) спеціальна;
- г) дилерська.

12. Знижки, які надаються на продукцію (товари) при постачаннях всередині фірми або у внутрішній торгівлі міжнародних об'єднань і груп:

- а) сезонні;
- б) прогресивні;
- в) спеціальні;
- г) закриті.

13. Грошова одиниця, в якій здійснюються розрахунки за зовнішньоторговельним договором:

- а) платіж у розстрочку;
- б) валюта контракту;
- в) договірна ціна;
- г) грошова одиниця України.

14. Під офертою розуміють:

- а) пропозицію про укладання договору, що містить його істотні умови;
- б) згоду адресата, дану у встановлений строк, укласти договір на умовах, запропонованих фірмою;
- в) запорука, сукупність правових принципів та засобів, які забезпечують виконання зобов'язань;
- г) обов'язки продавця з доставки товару.

15. Терміни ІНКOTЕРМС групи Е:

а) обов'язки продавця вважаються виконаними у момент відвантаження товару покупцю на своєму підприємстві;

б) обов'язки продавця вважаються виконаними після того, як він передав товар перевізнику. При цьому договір перевізником укладає покупець;

в) продавець зобов'язаний сплатити транспортні витрати, пов'язані з доставкою товару, але ризик доставки товару несе покупець;

г) до обов'язку продавця входить доставка товару в країну покупця.

16. Терміни ІНКОТЕРМС групи F:

а) обов'язки продавця вважаються виконаними у момент відвантаження товару покупцю на своєму підприємстві;

б) обов'язки продавця вважаються виконаними після того, як він передав товар перевізнику;

в) продавець зобов'язаний сплатити транспортні витрати, пов'язані з доставкою товару, але ризик доставки товару несе покупець;

г) до обов'язку продавця входить доставка товару в країну покупця.

17. Терміни ІНКОТЕРМС групи C:

а) обов'язки продавця вважаються виконаними у момент відвантаження товару покупцю на своєму підприємстві;

б) продавець зобов'язаний сплатити транспортні витрати, пов'язані з доставкою товару, але ризик доставки товару несе покупець;

в) обов'язки продавця вважаються виконаними після того, як він передав товар перевізнику;

г) до обов'язків продавця входить доставка товару в країну покупця.

18. Терміни ІНКОТЕРМС групи D:

а) обов'язки продавця вважаються виконаними у момент відвантаження товару покупцю на своєму підприємстві;

б) до обов'язків продавця входить доставка товару в країну покупця;

в) обов'язки продавця вважаються виконаними після того, як

він передав товар перевізнику.;

г) продавець зобов'язаний сплатити транспортні витрати, пов'язані з доставкою товару, але ризик доставки товару несе покупець.

ТЕМА 3. ОБЛІК ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Студентам необхідно зосередити увагу на більш глибокому, аніж викладено в лекційному матеріалі, опрацюванні наведених питань за темою:

1. Поняття валютних цінностей та операцій з ними.
2. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття.
3. Балансова вартість іноземної валюти. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.
4. Облік операцій з купівлі-продажу іноземної валюти.

Мета заняття – засвоїти поняття валютних цінностей та операцій з ними. Навчитись розраховувати та відображати в обліку курсові різниці. Ознайомитись з видами рахунків в банках в іноземній валюті та порядком їх відкриття. Навчитись відображати в обліку результати операцій з купівлі-продажу іноземної валюти.

Ключові терміни:

Операції з валютними цінностями – це такі операції, об'єктом яких виступають валютні ресурси.

Операціями в іноземній валюті вважаються господарські операції, вартість яких виражена в іноземній валюті, або господарські операції, що потребують розрахунків в іноземній валюті.

Вільноконвертована валюта (ВКВ) – валюта, яка широко використовується для здійснення платежів за міжнародними операціями та продається на головних валютних ринках світу (І група класифікатора валют Національного банку України). Це валюта, яка вільно і необмежено обмінюється на інші іноземні валюти.

Валюта з обмеженою конвертованістю (ОКВ) – валюта, що функціонує в межах країни і служить засобом платежу за товари, послуги та по інших розрахунках, якщо це обумовлено договором.

Кліринг – це форма міжнародних безготівкових розрахунків,

за якої заборгованості країн одна одній погашаються взаємними зустрічними платіжними зобов'язаннями (чеками, переказами та ін.), тобто, розрахунок шляхом заліку взаємних вимог, зобов'язань без оплати готівкою.

Розподільчий рахунок (транзитний) – це рахунок, призначений для зарахування валютної виручки підприємства, що надійшла від іноземних партнерів.

Поточний рахунок – рахунок, який відкривається банком клієнту на договірній засаді для збереження грошових коштів і для здійснення розрахунково-касових операцій застосовуючи платіжні інструменти згідно умов договору та вимог законодавства України.

Депозитний валютний рахунок – рахунок, що відкривається фізичним та юридичним особам (резидентам та нерезидентам) для зарахування на нього валютних депозитів з поточного рахунку з наступним поверненням суми основного депозиту та нарахованих відсотків по закінченню строку депозитного договору.

Принцип єдиного грошового вимірника – принцип, згідно з яким вимірювання і узагальнення всіх господарських операцій здійснюються в єдиній грошовій одиниці – гривні.

Валютний курс – встановлений НБУ курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни.

Офіційний курс національної грошової одиниці (гривні) встановлюється Національним банком України на підставі результатів торгів валютними цінностями на Міжбанківському валютному ринку.

Монетарні статті – статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи і зобов'язання, які будуть одержані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей чи їх еквівалентів.

Немонетарні статті – статті балансу, що не є монетарними.

Балансова вартість валюти – вартість іноземної валюти, визначена по валютному курсу грошової одиниці України до іноземної валюти на дату складання балансу.

Курсова різниця – різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах.

Операційні курсові різниці – виникають під час господарських операцій з активами і по зобов'язанням підприємства, пов'язаних з операційною діяльністю.

Неопераційні – виникають під час господарських операцій з

активами і по зобов'язанням підприємства в інвалюті, які пов'язані з інвестиційною і фінансовою діяльністю підприємства.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Поняття валютних цінностей та операцій з ними.
2. Що таке валютний курс?
3. Як відображаються операції в іноземній валюті при первинному визнанні?
4. Що таке монетарні й немонетарні статті?
5. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.
6. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття.
7. Обгрунтуйте необхідність розподілу статей балансу на монетарні та немонетарні в обліку підприємства-суб'єкта ЗЕД.
8. Опишіть порядок визначення балансової вартості іноземної валюти.
9. Яким чином відображається в обліку придбання та реалізація валюти на МВРУ?
10. Які особливості формування доходів та витрат при реалізації та придбанні іноземної валюти?

Завдання для письмової роботи

Теми рефератів:

1. Порядок відкриття рахунків в іноземній валюті українськими банками.
2. Порядок придбання і використання інвалюти підприємством – суб'єктом ЗЕД. Правила використання готівки в іноземній валюті на території України.
3. Державна політика в Україні щодо валютного регулювання. Принципи організації валютно-кредитного механізму зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
4. Порядок придбання і використання валюти. Фінансова звітність резидентів.
5. Нормативна база щодо валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Система валютного контролю. Державні органи, що здійснюють валютний контроль, їх функції, обов'язки.
6. Правові засади валютного регулювання та валютного

контролю в Україні.

7. Валютні цінності та валютні операції.
8. Правовий статус резидентів і нерезидентів в Україні.
9. Ліцензування Національним банком України учасників валютних відносин.
10. Особливості розрахунків в іноземній валюті.
11. Відповідальність за порушення валютного законодавства.
12. Валютна позиція і ризики банків при валютних операціях.

Література: [1-5, 7-9, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 27].

Тести

1. У якій валюті ведеться облік і складається фінансова звітність на українських підприємствах, що здійснюють розрахунки з іноземними партнерами в іноземній валюті:

- а) у доларах США;
- б) у євро;
- в) у гривневому еквіваленті, розрахованому за курсом МВРУ;
- г) у гривневому еквіваленті, розрахованому за курсом НБУ.

2. Згідно П(С)БО № 21 під курсовою різницею розуміється різниця між:

- а) курсом купівлі і продажу іноземної валюти, перерахованої в гривневий еквівалент за валютним курсом на дату здійснення валютної операції;
- б) курсами Міжбанківського валютного ринку України і Національного банку України;
- в) оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах;
- г) курсами МВРУ на різні дати.

3. Який бухгалтерський запис складається при відображенні операційної курсової різниці, нарахованої на дебіторську заборгованість у результаті збільшення офіційного курсу гривні:

- а) Дт 791 Кт 945;
- б) Дт 714 Кт 791;
- в) Дт 942 Кт 362;
- г) Дт 362 Кт 791;

4. Балансова вартість немонетарних статей при складанні фінансової звітності визначається за:

- а) історичною вартістю;
- б) фактичною вартістю на дату складання звітності.

5. Який бухгалтерський запис складається при відображенні курсової різниці, нарахованої на дебіторську заборгованість у результаті зниження офіційного курсу гривні:

- а) Дт 744 Кт 791;
- б) Дт 791 Кт 945;
- в) Дт 714 Кт 791;
- г) Дт 714 Кт 362;

6. Чи дозволяються українським резидентам – юридичним особам операції купівлі-продажу іноземної валюти, минаючи уповноважений банк:

- а) так;
- б) ні;
- в) так, у випадку наявності в підприємства індивідуальної ліцензії НБУ;
- г) так, у випадку, якщо ця норма зазначена у статутних документах підприємства.

7. Згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку грошові кошти в іноземній валюті в дорозі обліковуються на рахунках:

- а) 314;
- б) 334;
- в) 312;
- г) 302.

8. Балансова вартість іноземної валюти, придбаної за гривні, дорівнює:

- а) сумі гривень, за курсом НБУ на дату здійснення операції;
- б) сумі гривень за курсом НБУ на попередній день;
- в) сумі гривень, перерахованій для придбання іноземної валюти за курсом МВРУ;
- г) сумі гривень, перерахованій за біржовим курсом.

9. Балансова вартість іноземної валюти, одержаної як виручка від нерезидента, дорівнює:

- а) сумі іноземної валюти, зарахованої на поточний валютний рахунок за курсом НБУ;
- б) сумі іноземної валюти, зарахованої на транзитний валютний рахунок за курсом НБУ;
- в) сумі іноземної валюти, зарахованої на поточний валютний рахунок;
- г) сумі іноземної валюти, зарахованої за курсом МВРУ.

10. Балансова вартість іноземної валюти на початок звітнього періоду дорівнює:

- а) вартості, визначеній за курсом гривні НБУ на дату останньої операції;
- б) вартості, визначеній за курсом гривні НБУ на останній день попереднього періоду;
- в) вартості, визначеній за курсом гривні на МВРУ на дату здійснення операції;
- г) вартості, визначеній за курсом гривні на МВРУ.

11. Об'єктом обліку при перерахуванні суми курсової різниці є:

- а) запаси;
- б) власний капітал;
- в) гроші;
- г) основні засоби.

12. Під час перерахунку суми курсової різниці не підлягають такі активи:

- а) матеріальні запаси;
- б) грошові кошти на поточному валютному рахунку;
- в) дебіторська заборгованість, яка буде погашатися грошовими коштами;
- г) кредиторська заборгованість, яка буде погашатися грошовими коштами.

13. Дохід від операційної курсової різниці відображається на рахунках:

- а) 711;

- б) 714;
- в) 744;
- г) 719.

14. Дохід від неопераційної курсової різниці відображається на рахунках:

- а) 744;
- б) 711;
- в) 714;
- г) 719.

15. Витрати від операційної курсової різниці відображаються на рахунках:

- а) 942;
- б) 945;
- в) 949;
- г) 974.

16. Втрати від неопераційної курсової різниці відображаються на рахунках

- а) 945;
- б) 942;
- в) 974;
- г) 949.

17. Перерахування грошових коштів для придбання іноземної валюти відображаються бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 312 Кт 311;
- б) Дт 334 Кт 311;
- в) Дт 333 Кт 311;
- г) Дт 314 Кт 311.

18. Зарахована на валютний рахунок придбана іноземна валюта відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 314 Кт 312;
- б) Дт 312 Кт 311;
- в) Дт 312 Кт 333;
- г) Дт 334 Кт 312.

19. Негативна різниця між курсом гривні НБУ та фактичним курсом купівлі гривні відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 334 Кт 333;
- б) Дт 312 Кт 333;
- в) Дт 945 Кт 333;
- г) Дт 942 Кт 333.

20. Перерахована іноземна валюта для продажу на МВРУ відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 333 Кт 312;
- б) Дт 334 Кт 314;
- в) Дт 334 Кт 312;
- г) Дт 314 Кт 312.

21. Зараховані на поточний рахунок гривні від продажу іноземної валюти відображаються бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 311 Кт 334;
- б) Дт 311 Кт 377;
- в) Дт 311 Кт 312;
- г) Дт 311 Кт 314.

22. Позитивна курсова різниця за коштами на валютному рахунку на дату складання балансу відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 312 Кт 719;
- б) Дт 312 Кт 745;
- в) Дт 312 Кт 714;
- г) Дт 312 Кт 719.

23. Негативна курсова різниця за кредиторською заборгованістю на день її оплати відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 945 Кт 632;
- б) Дт 632 Кт 714;
- в) Дт 632 Кт 719;
- г) Дт 632 Кт 744.

24. Придбана іноземна валюта має відобразитися в обліку за таким курсом:

- а) аукціонним;
- б) гривні НБУ;
- в) гривні на МВРУ;
- г) попередніх торгів.

25. Переоцінці підлягають такі статті бухгалтерського балансу:

- а) грошові кошти в національній валюті;
- б) заборгованість за авансами, одержаними в іноземній валюті;
- в) виробничі запаси;
- г) заборгованість за авансами, виданими в іноземній валюті.

26. Операції з придбання валюти проводяться підприємством:

- а) самостійно на міжбанківському ринку;
- б) самостійно у будь-якому пункті обміну валют;
- в) через уповноважені банки у пункті обміну валют;
- г) виключно на міжбанківському валютному ринку через уповноважений банк.

27. Передоплата за товари, що українське підприємство ввозить на митну територію України є:

- а) монетарною статтею балансу;
- б) немонетарною статтею балансу.

28. Українське підприємство 2 жовтня придбало 1000 дол. США, при цьому комісійна винагорода банку склала 50,0 грн. Якщо на 02.10 курс НБУ становить 28,05 грн/дол., а курс МВРУ – 28,15 грн/дол., балансова вартість придбаної валюти у податковому обліку складає:

- а) 28050,0 грн;
- б) 28150,0 грн;
- в) 28100,0 грн;
- г) 28200,0 грн;

29. Різниця між сумою коштів, витрачених на придбання валюти на МВРУ, і балансовою вартістю придбаної валюти відносяться до складу:

- а) неопераційної курсової різниці;
- б) операційної курсової різниці;
- в) інших витрат (доходів);
- г) адміністративних витрат підприємства.

30. Скільки груп має Класифікатор іноземних валют, розроблений НБУ:

- а) дві;
- б) три;
- в) чотири;
- г) п'ять.

31. Від'ємна курсова різниця (втрати) при перерахунку дебіторської заборгованості виникає:

- а) при торгах на МВРУ;
- б) при підвищенні курсу гривні НБУ;
- в) при зниженні курсу гривні НБУ.
- г) при зниженні валюти клірингу.

32. При підвищенні офіційного курсу гривні операційна курсова різниця від перерахунку кредиторської заборгованості імпортера відображається на:

- а) рахунку 945;
- б) рахунку 714;
- в) рахунку 744;
- г) рахунку 791.

33. Позитивна курсова різниця (дохід) при перерахунку дебіторської заборгованості виникає:

- а) при торгах на МВРУ;
- б) при підвищенні курсу гривні НБУ;
- в) при зниженні курсу гривні НБУ;
- г) при зниженні валюти клірингу.

34. Куплена іноземна валюта на МВРУ зараховується на валютний рахунок:

- а) за курсом гривні на МВРУ;
- б) за курсом проданої іншої іноземної валюти;
- в) за офіційним курсом гривні;

г) за курсом купленої іншої іноземної валюти.

35. При зниженні курсу гривні НБУ операційна курсова різниця від перерахунку кредиторської заборгованості імпортера відображається на:

- а) рахунку 945;
- б) рахунку 714;
- в) рахунку 791;
- г) рахунку 744.

36. Позитивна курсова різниця (дохід) при перерахунку кредиторської заборгованості виникає:

- а) при торгах на МВРУ;
- б) при підвищенні курсу гривні НБУ;
- в) при зниженні курсу гривні НБУ.
- г) при зниженні валюти клірингу.

37. Від'ємна курсова різниця (втрати) при перерахунку кредиторської заборгованості виникає:

- а) при торгах на МВРУ;
- б) при підвищенні курсу гривні НБУ;
- в) при зниженні курсу гривні НБУ.
- г) при зниженні валюти клірингу.

38. При зниженні курсу гривні НБУ неопераційна курсова різниця від перерахунку кредиторської заборгованості імпортера відображається на:

- а) рахунку 974;
- б) рахунку 714;
- в) рахунку 791;
- г) рахунку 744.

39. Під час купівлі іноземної валюти виникають витрати:

- а) з комісійної винагороди банку;
- б) з комісійної винагороди посереднику;
- в) з комісійної винагороди брокеру;
- г) зі страхування.

40. Собівартість проданої іноземної валюти розраховується

по:

- а) курсу гривні НБУ до проданої валюти на день її перерахування для продажу;
- б) курсу гривні на МВРУ проданої валюти;
- в) курсу гривні НБУ на день її продажу;
- г) курсу купленої іншої іноземної валюти.

41. При зниженні офіційного курсу гривні операційна курсова різниця від перерахунку дебіторської заборгованості експортера відображається на:

- а) рахунку 945;
- б) рахунку 714;
- в) рахунку 942;
- г) рахунку 744.

42. При підвищенні офіційного курсу гривні операційна курсова різниця від перерахунку дебіторської заборгованості експортера відображається на:

- а) рахунку 945;
- б) рахунку 714;
- в) рахунку 719;
- г) рахунку 744.

43. До монетарних статей відносяться:

- а) заборгованість по розрахунках за авансами;
- б) основні засоби;
- в) кредиторська заборгованість за бартерними операціями;
- г) фінансові інвестиції в іноземній валюті, якщо їх повернення у валюті гарантоване законодавством країни перебування.

44. Курсові різниці визначаються:

- а) тільки за монетарними статтями;
- б) тільки за немонетарними статтями;
- в) за монетарними і немонетарними статтями;
- г) за монетарними статтями та деякими немонетарними статтями.

45. Монетарні статті відображаються на дату балансу :

- а) за курсом гривні НБУ на дату балансу;

- б) за історичною або справедливою собівартістю, по якій вони зараховані на баланс;
- в) за курсом гривні НБУ, що передує даті балансу;
- г) за курсом гривні на МВРУ.

46. До немонетарних статей відносяться:

- а) несплачений статутний капітал;
- б) векселі видані, виражені в іноземній валюті;
- в) кредиторська заборгованість за бартерними операціями;
- г) дебіторська заборгованість, що підлягає погашенню в іноземній валюті.

47. Визначення курсових різниць за монетарними статтями проводиться :

- а) на дату визначення активів і зобов'язань;
- б) виключно на дату здійснення розрахунків;
- в) при зміні курсу гривні НБУ на яку-небудь дату;
- г) на дату балансу та дату здійснення розрахунків.

48. Неопераційні курсові різниці – це різниці, що виникають внаслідок перерахунку статей балансу, відображення яких обумовлено здійсненням:

- а) інвестиційної та операційної діяльності;
- б) фінансової та операційної діяльності;
- в) інвестиційної і фінансової діяльності;
- г) операційної діяльності.

49. У разі придбання валюти на МВРУ за гривні її балансова вартість визначається:

- а) виходячи з курсу гривні на МВРУ на дату придбання валюти;
- б) виходячи з курсу гривні НБУ на дату перерахування коштів на придбання валюти;
- в) як сума гривень (за офіційним курсом НБУ на дату здійснення операції з її придбання), сплачених платником податків у зв'язку з її придбанням без урахування комісійних та інших витрат, пов'язаних з придбанням валюти;
- г) як сума гривень (за офіційним курсом НБУ на дату здійснення операції з її придбання), сплачених платником податків у

зв'язку з її придбанням з урахування комісійних та інших витрат, пов'язаних з придбанням валюти.

50. Операції з придбання валюти проводяться підприємствами:

- а) самостійно на міжбанківському валютному ринку;
- б) самостійно у будь-якому пункті обміну валют;
- в) через уповноважені банки у пункті обміну валют;
- г) виключно на міжбанківському валютному ринку через уповноважені банки.

51. У випадку, якщо курс гривні НБУ при здійсненні операційної діяльності на дату купівлі валюти відрізняється від комерційного курсу продажу, така різниця відображається у складі:

- а) доходів чи витрат від операційних курсових різниць на рахунках 714 чи 945;
- б) доходів чи витрат від неопераційних курсових різниць на рахунках 744 чи 974;
- в) інших операційних доходів або витрат на рахунках 949 чи 719;
- г) доходів або витрат від купівлі-продажу іноземної валюти на рахунках 711 чи 942.

52. Який бухгалтерський запис складається при відображенні в складі фінансового результату операційної курсової різниці, нарахованої на дебіторську заборгованість у результаті підвищення офіційного валютного курсу гривні:

- а) Дт 791 Кт 945;
- б) Дт 714 Кт 791;
- в) Дт 791 Кт 362;
- г) Дт 362 Кт 791;

53. Втрати від неопераційної курсової різниці відображаються на рахунках

- а) 945;
- б) 942;
- в) 974;
- г) 949.

54. Перерахування грошових коштів для придбання іноземної валюти відображаються бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 312 Кт 311;
- б) Дт 334 Кт 311;
- в) Дт 333 Кт 311;
- г) Дт 314 Кт 311.

55. Зарахована на валютний рахунок придбана іноземна валюта відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 314 Кт 312;
- б) Дт 312 Кт 311;
- в) Дт 312 Кт 333;
- г) Дт 334 Кт 312.

56. Негативна різниця між курсом гривні НБУ та фактичним курсом купівлі гривні відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 334 Кт 333;
- б) Дт 312 Кт 333;
- в) Дт 945 Кт 333;
- г) Дт 942 Кт 334.

57. При зниженні курсу гривні НБУ операційна курсова різниця від перерахунку кредиторської заборгованості імпортера відображається на:

- а) рахунку 945;
- б) рахунку 714;
- в) рахунку 791;
- г) рахунку 744.

58. Під час купівлі іноземної валюти виникають витрати:

- а) з комісійної винагороди банку;
- б) з комісійної винагороди посереднику;
- в) з комісійної винагороди брокеру;
- г) зі страхування.

ТЕМА 4. ОБЛІК РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Студентам необхідно зосередити увагу на більш глибокому,

аніж викладено в лекційному матеріалі, опрацюванні наведених питань за темою:

1. Загальні поняття про міжнародні розрахунки.
2. Форми міжнародних розрахунків та їх облік.
3. Кредитні операції та відображення їх в обліку.
4. Види кредитів.

Мета заняття – ознайомитись з загальними поняттями, формами міжнародних розрахунків, засвоїти порядок ведення їх обліку. Вивчити порядок отримання кредитів в іноземній валюті та відображення цих операцій в обліку.

Ключові терміни:

Міжнародні розрахунки – система організації, регулювання і проведення платежів в іноземній та національній валюті під час здійснення суб'єктами України зовнішньоекономічної діяльності.

Акцепт (лат. acceptus – прийнятий) – згода на оплату. Згода прийняти умови, що містяться у пропозиції укласти договір. Форма розрахунків, за якої платіжна вимога, виписана постачальником, оплачується банком тільки після згоди боржника.

Банківський переказ – (bank transfer) – доручення одного банку іншому про виплату суми коштів, що зазначена у дорученні, будь-якій особі (організації).

Чек – це письмовий наказ банку про сплату зазначеної в ньому суми пред'явнику чека або особі, на яку він виписаний.

Чекодавець – юридична особа – нерезидент або фізична особа – нерезидент, яка видає іншій особі чек, який підписує.

Чекоутримувач (отримувач, власник) – будь-яка фізична або юридична особа, яка має право отримати кошти за чеком.

Інкасо – форма розрахунків, за якою продавець доручає банку одержати від покупця за посередництвом банку-покупця, або іншого банку, платіж проти передачі документів, що засвідчують відвантаження товару, виконання робіт, або надання послуг.

Акредитив (лат. acce-ditivus – довірчий) – документ, що засвідчує права особи, на ім'я якої його видано, отримати в кредитній установі зазначену в акредитиві суму. Оплата акредитиву здійснюється кредитною установою в місці пред'явлення його за рахунок грошової суми, яку внесено до ощадної каси або знято з рахунку його власника, або згідно з договором між банками;

Застосовується в міжнародних розрахунках у комерційних

операціях, а також між вітчизняними юридичними особами, коли така форма передбачена договором між постачальником та замовником (покупцем).

Акредитив відкривається за дорученням платника в банку, який обслуговує постачальника, на підставі заяви чітко встановленої форми. Джерелом відкриття акредитиву можуть бути як внесені кошти покупця, так і кредити банку. Підставою виплати на акредитиву є надані постачальником реєстри рахунків та транспортних документів, які підтверджують відвантаження вантажу. Виплата коштів може бути обумовлена попереднім акцептом. Кожний акредитив призначений для розрахунків лише з одним постачальником.

За розрахунків акредитивами виникають економічні відносини між чотирма такими суб'єктами:

- **заявник акредитива** – платник, який звернувся до банку, що його обслуговує, для відкриття акредитива;

- **банк-емітент** – банк платника, що відкриває акредитив своєму клієнтові;

- **бенефіціар** – юридична особа, на користь якої виставлений акредитив (продавець, виконавець робіт або послуг тощо);

- **виконуючий банк** – банк бенефіціара або інший банк, що за дорученням банку-емітента виконує акредитив.

Вексель — цінний папір, що посвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця оплатити у визначений строк певну суму грошей власнику векселя (векселеотримувачу).

Дорожній чек (англ. traveler's cheque) – платіжний документ, що зазвичай використовують як засіб розрахунків у подорожах, здебільшого міжнародних. **Дорожній чек**, це наказ одного банку іншому виплатити зазначену в чеку суму грошей власникові чека за зразком його підпису, поставленого на чеку в момент продажу.

Комерційний кредит – кредитування експорту, при якому експортер надає іноземному покупцю відстрочку платежу за угодою.

Кредит з фіксованою сумою, який передбачає, що узгоджена кредитним договором сума надходить на рахунок підприємства тільки один раз;

Кредитна лінія – кредитним договором визначається сума ліміту, в межах якої позивач може отримати кошти частками або загалом всю суму, повертати їх і знову отримувати (п. 2 ст. 347 ГК);

Вексельний кредит – кредитування експорту (або імпорту)

під виданий або отриманий акцептований вексель.

Акцептний кредит – полягає в акцепті банком векселя, який стає гарантією оплати експорту.

Факторинг – форма кредитування експорту, при якій розрахунки з експортером здійснює посередник (як правило, банк), який за певну комісію і банківський процент викупає платіжні документи експортера.

Форфейтинг – це спосіб фінансування (кредитування) зовнішньоекономічних операцій, який полягає в купівлі в експортера експортних вимог **форфейтером** (комерційним банком чи фінансовою компанією) з виключенням права регресу (зворотної вимоги). Експортеру виплачується залишкова сума експортної вимоги за мінусом суми дисконту. В обмін на придбані цінні папери банк виплачує експортеру еквівалент їх вартості готівкою з вирахуванням фіксованої облікової ставки, премії за ризик не оплати зобов'язань та разового збору за зобов'язання купити векселі експортера.

Форфейтинг має багато спільного з «експортним факторингом». Однак факторинг вважається короткостроковим інструментом фінансування, а строк форфетування становить здебільшого від 180 днів до 5 років, тобто форфейтинг можна трактувати як середньо- та довгостроковий спосіб кредитування зовнішньоекономічних операцій.

Овердрафтом (англ. overdraft – перевищення кредиту) називають кредитування банком розрахункового рахунку клієнта для оплати ним розрахункових документів при недостачі або відсутності на розрахунковому рахунку клієнта-позичальника коштів.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Загальні поняття про міжнародні розрахунки.
2. Форми міжнародних розрахунків та їх облік.
3. Який строк проведення розрахунків в іноземній валюті?
4. Які особливості використання чеків в іноземній валюті?
5. Порядок здійснення розрахунків акредитивом. Види акредитивів.
6. Порядок здійснення інкасо. Види розрахунків інкасо.
7. Порядок здійснення розрахунків векселями. Види векселів, вимоги до їх покриття.
8. Порядок здійснення розрахунків з нерезидентом готівкою.

9. Фактори, які впливають на здійснення і вибір міжнародних розрахунків.

10. Які існують недоліки під час застосування різних видів міжнародних розрахунків?

11. Особливості проведення і відображення в обліку розрахунків по інкасо, акредитиву, комерційному кредиту, передоплаті.

12. Кредитні операції та відображення їх в обліку. Порядок отримання кредитів від резидентів.

13. Кредитні операції та відображення їх в обліку. Порядок отримання кредитів від нерезидентів.

14. Види кредитів та відображення їх в обліку.

Завдання для письмової роботи

Теми рефератів:

1. Умови розрахунків: платіж готівкою, авансовий платіж, платіж у кредит. Заходи проти неплатежу.

2. Форми розрахунків: акредитив, інкасо, 100%-ий авансовий платіж і відкритий рахунок.

3. Засоби розрахунків: чек, вексель, банківський переказ.

4. Умови розрахунків: документарний акредитив та документарне інкасо.

5. Умови розрахунків: чек, вексель та банківський переказ. Кредитні операції в іноземній валюті та відображення їх в обліку.

6. Види кредитів в іноземній валюті.

Література: [1-5, 7-10, 15, 19, 24, 27, 28].

Тести

1. Кредит в іноземній валюті може бути одержаний:

- а) від вітчизняного банку;
- б) від іноземного банку;
- в) від нерезидента;
- г) усі відповіді правильні.

2. Облік короткострокових кредитів банків в іноземній валюті ведеться на рахунку:

- а) 504;
- б) 502;
- в) 601;

г) 602.

3. Акредитивна форма розрахунків припускає:

- а) максимальний фінансовий ризик імпортера;
- б) максимальний фінансовий ризик експортера;
- в) фінансові ризики розподіляються однаково;
- г) ризики відсутні.

4. Для українського підприємства-імпортера найбільш вигідною формою розрахунків є:

- а) інкасо;
- б) акредитив;
- в) передоплата;
- г) платіж по відкритому рахунку.

5. За методами виконання акредитив буває:

- а) відзивний;
- б) підтверджений;
- в) переказний;
- г) покритий.

6. За ступенем забезпечення акредитив буває:

- а) відзивний;
- б) покритий;
- в) переказний;
- г) підтверджений.

7. Чим не є документарний акредитив?

- а) методом платежу;
- б) засобом платежу;
- в) формою розрахунків.

8. Розрахунки у формі інкасо:

- а) мають важелі впливу на імпортера з метою прискорення оплати документів;
- б) не мають важелів впливу на імпортера з метою прискорення оплати документів;
- в) це не має значення, бо банк контролює своєчасне отримання платежу.

9. Недоліком інкасової форми є:

- а) тривалість обігу документів через банк;
- б) тривалість надходження документів у банк;
- в) тривалість оформлення документів на митниці.

10. На значний розрив у часі між відвантаженням товарів і отриманням виторгу експортером при застосуванні інкасової форми розрахунків впливає:

- а) відсутність дозволу в імпортера на переказ валюти за кордон;
- б) тривалість надходження документів у банк;
- в) тривалість обігу документів через банк.

11 Після виставлення резидентом векселя увезення товарів має бути здійснено:

- а) не пізніше 90 календарних днів;
- б) не пізніше 90 банківських днів;
- в) не пізніше часу обумовленого в контракті.

12. Участь банку в розрахунках банківським переказом полягає у:

- а) виконанні платіжного доручення;
- б) пред'явленні бенефіціару платіжного зобов'язання;
- в) контролі за передачею товаророзпорядчих документів.

13. Участь банку у розрахунках інкасо полягає у:

- а) виконанні платіжного доручення;
- б) пред'явленні бенефіціару платіжного зобов'язання;
- в) контролі за передачею товаророзпорядчих документів.

14. Участь банку у розрахунках акредитивом полягає у:

- а) виконанні платіжного доручення;
- б) пред'явленні бенефіціару платіжного зобов'язання;
- в) контролі за передачею товаророзпорядчих документів.

15. Датою отримання кредиту за межами України є:

- а) дата його фактичного надходження;
- б) дата списання коштів з рахунку нерезидента-кредитора на користь позивача;

в) дата перерахування коштів від нерезидента-кредитора на користь нерезидента-експортера.

16. Датою отримання кредиту на території України є:

- а) дата його фактичного надходження;
- б) дата списання коштів з рахунку нерезидента-кредитора на користь позивача;
- в) дата перерахування коштів від нерезидента-кредитора на користь нерезидента-експортера.

17. Податок на репатріацію утримується з доходів банків-нерезидентів у сумі:

- а) 10,0%;
- б) 15,0%;
- в) 20,0%.

18. Факторинг – це:

- а) кредитування експорту, за якого експортер надає іноземному покупцю відстрочку платежу за угодою;
- б) форма кредитування експорту, за якого розрахунки з експортером здійснює банк як посередник;
- в) кредит у формі відстрочки платежу з експорту цінностей.

19. Фортфейтинг – це:

- а) форма кредитування експорту банком або будь-якою фінансовою компанією шляхом купівлі векселів та інших боргових зобов'язань по зовнішньоторгівельних операціях;
- б) кредитування експорту під виданий або отриманий акцептований вексель;
- в) кредитування експорту, за якого експортер надає іноземному покупцю відстрочку платежу за угодою.

20. Овердрафт – це:

- а) кредит у формі відстрочки платежу з експорту цінностей;
- б) форма кредитування експорту банком або будь-якою фінансовою компанією шляхом купівлі векселів та інших боргових зобов'язань по зовнішньоторгівельних операціях;
- в) від'ємний баланс на поточному рахунку підприємства у вигляді дебетового сальдо, іноді набуває статусу короткострокової позики.

ТЕМА 5. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Студентам необхідно зосередити увагу на більш глибокому, аніж викладено в лекційному матеріалі, опрацюванні наведених питань за темою:

1. Порядок формування вартості контракту.
2. Митне оформлення зовнішньоекономічних операцій.

Мета заняття – вивчити порядок формування вартості контракту, засвоїти етапи митного оформлення зовнішньоекономічних операцій.

Ключові терміни:

Єдиний митний тариф України – це систематизоване зведення ставок мита, яким оподатковуються товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі її території.

Контрактна вартість – це продажна вартість експортних товарів у валюті контракту відповідно до базисних умов поставки.

Фактурна вартість – ціна товарів, які переміщуються через митний кордон України, зазначена в супровідних документах (рахунку-фактурі, рахунку-проформі, рахунку-інвойсі тощо) або іншому документі, що визначає вартість товару.

Митна вартість імпортного товару – це фактурна вартість товару, визначена в національній валюті шляхом перерахунку суми в іноземній валюті за курсом НБУ на дату оформлення митної декларації.

Митна вартість експортного товару – це фактурна вартість в перерахунку за курсом НБУ на дату оформлення митної декларації з урахуванням транспортних та інших витрат.

Рахунок-проформа – являє собою комерційний документ, який містить відомості про кількість, ціну та вартість товару, але не є розрахунковим документом, бо не містить вимоги про сплату зазначеної в ньому суми.

Рахунок-інвойс (рахунок-фактура) – вид комерційного рахунку, що надається продавцем покупцеві і містить перелік товарів, їх кількість і ціну, формальні особливості товару (колір, вага тощо), умови постачання і відомості про постачальника та одержувача. Крім того, інвойс (рахунок-фактура) може бути

використаний як супровідний документ.

Мито – обов’язковий внесок, який стягується митними органами України при ввезенні товарів на митну територію країни або вивезенні товару з цієї території та який є невід’ємною умовою такого вивезення та ввезення.

Митний збір нараховується за митне оформлення товарів та інших предметів, які перетинають кордон, а також за їх перебування під митним контролем.

Митна територія – територія, на яку розповсюджується юрисдикція митних органів у сфері регулювання митної справи.

Митний тариф – це зведення ставок мита, що застосовується до товарів, які переміщуються через митний кордон та систематизація відповідно до Товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності.

Митні процедури – це операції, які пов’язані із здійсненням митного контролю над переміщенням товарів і транспортних засобів через митницю України, митного їх оформлення, а також із нарахуванням передбачених законодавством податків і зборів.

Митна декларація – заява, що містить відомості про товари та інші предмети і транспортні засоби та мету їх переміщення через митний кордон України або про зміну митного режиму щодо цих товарів, а також інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування митних платежів.

Митний брокер – юридична чи фізична особа, яка відповідно до законодавчих актів України здійснює декларування на підставі договору з власником вантажу та уповноваженим Державним митним комітетом України на таку діяльність.

Декларант – юридична чи фізична особа, яка здійснює декларування товарів чи інших предметів.

Сертифікат походження – це своєрідна декларація країни, в якій був виготовлений товар. Він необхідний для підтвердження виготовлення товару.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Порядок формування вартості контракту.
2. Митне оформлення зовнішньоекономічних операцій.
3. Характеристика митних режимів.
4. Як розраховується митна вартість імпортованих товарів?

5. Як розраховується митна вартість товарів, які планується експортувати?
6. Які види мита застосовується у сфері ЗЕД?

Завдання для письмової роботи

Теми рефератів:

1. Митні процедури і порядок формування митної вартості товарів, що перетинають кордон України.
2. Характеристика митних режимів.
3. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності, її сутність, теоретичні аспекти визначення.
4. Фактори, що впливають на ефективність окремих напрямів зовнішньоекономічної діяльності, їх кількісна оцінка.
5. Показники ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства (показники ефективності експорту, імпорту та товарообмінних операцій).

Література: [1-9, 13, 15, 18, 19, 23, 27, 30].

Тести

1. Фактурна вартість - це:

- а) вартість, зафіксована в зовнішньоекономічному контракті;
- б) вартість, зазначена в супровідних документах;
- в) продажна вартість експортних товарів у валюті контракту відповідно до базисних умов поставки;
- г) вартість, яка обмежується транспортними й експедиторськими витратами продавця товару до причалу.

2. Контрактна вартість це:

- а) вартість у валюті контракту, відповідно до базисних умов постачання;
- б) вартість, зазначена в супроводжувальних документах;
- в) вартість, зазначена в МД, згідно курсу НБУ;
- г) фактурна вартість в перерахунку за курсом НБУ на дату оформлення митної декларації.

3. Облікова вартість складається з:

- а) фактурної вартості, витрат на страхування та транспортування товару, сплаченого мита, акцизного податку, мита, ПДВ;

б) фактурної вартості, з урахуванням витрат з доставку товару, акцизного податку, митного збору та мита.

в) фактурної вартості, витрат на страхування та транспортування товару.

4. За способом нарахування мито розглядається як:

- а) сезонне;
- б) експортне;
- в) адвалорне;
- г) імпортне.

5. Мито за способом нарахування буває:

- а) специфічне;
- б) компенсаційне;
- в) фіскальне;
- г) імпортне.

6. Мито за сферою діяльності буває:

- а) специфічне;
- б) фіскальне;
- в) спеціальне;
- г) експортне.

**Змістовний модуль II «Облік основних операцій
зовнішньоекономічної діяльності»**

ТЕМА 6. ОБЛІК ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Студентам необхідно зосередити увагу на більш глибокому, аніж викладено в лекційному матеріалі, опрацюванні наведених питань за темою:

1. Загальні засади здійснення імпортних операцій. Бухгалтерський облік імпортних операцій.
2. Облік податку на прибуток підприємств.
3. Облік ПДВ.
4. Облік акцизного податку.

Мета заняття – ознайомитись з загальними засадами здійснення імпортних операцій. Навчитись розраховувати та

відображати в бухгалтерському та податковому обліках ПДВ, податок на прибуток підприємств, акцизний податок.

Ключові терміни:

Імпорт (випуск для вільного обігу) – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорту цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України (ст. 74 Митного кодексу, далі - МК).

Реімпорту – це митний режим, відповідно до якого товари, що були вивезені або оформлені для вивезення за межі митної території України, випускаються у вільний обіг на митній території України зі звільненням від сплати митних платежів, встановлених законами України на імпорту цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ст. 77 МК).

Митний бар'єр – обмеження імпорту, метою якого є перешкода ввезенню імпортованих товарів за допомогою завищення ввізного митного збору.

Демпінг – ввезення на митну територію України товарів за ціною, нижче цін на подібний товар в країні-експортері, що спричиняє за собою негативний вплив на вітчизняних виробників. Для усунення демпінгу держава може проводити антидемпінгову політику шляхом встановлення антидемпінгового мита.

Антидемпінгове мито – додаткове мито на імпортовані товари, які ввозяться в країну за цінами нижче цін світового ринку або внутрішніх цін.

Облікова вартість імпортованого товару – це вартість, яка складається з фактурної вартості, витрат в іноземній валюті на доставку товару, сплачених мита, митного збору і акцизного податку.

Митний брокер (декларант) – юридична або фізична особа, яка відповідно до законодавчих актів України здійснює декларування товару на основі договору з власником вантажу і уповноваженим Державним митним комітетом України на таку діяльність.

Податковий вексель – письмове безумовне грошове зобов'язання платника ПДВ сплатити до бюджету відповідну суму коштів у порядку й терміни, визначені Податковим кодексом

України.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Дайте визначення імпортним операціям.
2. Які податки і збори сплачуються на митниці при імпортуванні товарів?
3. За яким валютним курсом перераховується у валюту звітності контрактна вартість імпортних товарів, одержаних за попередньою оплатою?
4. У чому особливості оподаткування і відображення в обліку імпортних операцій за умовою видачі на митниці податкового векселя?
5. Порядок формування доходів та витрат при здійсненні імпортних операцій.
6. Порядок нарахування та сплати ПДВ при здійсненні імпортних операцій.
7. Особливості бухгалтерського обліку імпорту товарів, робіт, послуг.
8. Формування облікової вартості товарів при їхньому оприбуткуванні на склад підприємства-імпортера.
9. Порядок нарахування та сплати акцизного податку при здійсненні імпортних операцій.

Завдання для письмової роботи

Теми рефератів:

1. Основні положення митного режиму «Імпорт (випуск для вільного обігу)» (Глава 13. (ст.74-76) Митного кодексу України).
2. Основні положення митного режиму «Реімпорт» (Глава 14. (ст.77-81) Митного кодексу України).
3. Бухгалтерський облік здійснення імпортних операцій при прямому виході на закордонний ринок.
4. Особливості обліку та оподаткування імпорту послуг і робіт.
5. Доцільність здійснення імпортних операцій через посередників на зовнішньому ринку. Особливості організації розрахунків і відображення в обліку українського підприємства.
6. Сутність і види імпортних операцій.
7. Порядок визначення митної вартості товарів і порядок нарахування митних платежів.

8. Особливості обліку імпорту робіт і послуг, закупівлі матеріальних цінностей через посередника.

9. Сутність та види імпорتنих операцій. Облік імпорتنих операцій із завезення товарно-матеріальних цінностей.

10. Облік витрат з імпорتنих операцій. Визначення фактичної собівартості імпортованих товарно-матеріальних цінностей.

Література: [1-9, 13, 16, 19, 22, 26, 27, 29].

Тести

1. За умовами імпортного контракту українське підприємство провело транспортування товару по території України за свій рахунок, сплатив по рахункам сторонньої транспортної організації 1200,0 грн, в т.ч. ПДВ. В цьому випадку слід збільшити балансову вартість імпортованих товарів:

- а) на 1200,0 грн;
- б) на 1000,0 грн;
- в) на 200,0 грн;
- г) нарахування транспортних витрат не призводить до збільшення балансової вартості імпортованих товарів.

2. Українське підприємство 25 березня перерахувало аванс іноземному постачальнику, а 10 квітня імпортовані товари прибули на склад підприємства та були оприбутковані, в такому разі:

- а) податкові витрати слід збільшити на 25 березня;
- б) податкові доходи слід збільшити на 25 березня;
- в) податкові витрати слід збільшити на 10 квітня;
- г) податкові доходи слід збільшити на 10 квітня;

3. Українська зовнішньоторговельна фірма 05.10 перерахувала іноземному постачальнику аванс, 02.11 провела митне оформлення імпорту, а 05.11 оприбуткувала імпортовані товари. В такому випадку податкові витрати підприємства слід збільшити на дату:

- а) 05 жовтня;
- б) 02 листопада;
- в) 05 листопада;
- г) ця операція не призводить до збільшення податкових витрат.

4. Оприбуткування імпортного товару відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 28 Кт 362;
- б) Дт 27 Кт 631;
- в) Дт 28 Кт 632;
- г) Дт 26 Кт 632.

5. Перерахування іноземної валюти з поточного рахунка за імпортовану продукцію від нерезидента відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 362 Кт 311;
- б) Дт 632 Кт 312;
- в) Дт 632 Кт 314;
- г) Дт 632 Кт 334.

6. Сплата митниці митних платежів за імпортований товар (безготівкова форма розрахунків) відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 642 Кт 302;
- б) Дт 642 Кт 312;
- в) Дт 642 Кт 314;
- г) Дт 642 Кт 311.

7. Українське підприємство імпортувало товари на суму 10000 дол. на умовах повної передоплати, при цьому 01 жовтня перераховано аванс, 12 жовтня проведено митне оформлення, 15 жовтня товари оприбутковані на склад. Якщо курс НБУ на 01.10 – 28,2 грн/дол., на 12.10 – 28,1 грн/дол., на 15.10 – 28,0 грн/дол., то балансова вартість імпортованих товарів складає:

- а) 282000,0 грн;
- б) 281000,0 грн;
- в) 280000,0 грн;
- г) 282100,0 грн.

8. 20 вересня підприємство оприбуткувало імпортовані товари, а 25 вересня перерахувало 10000 дол. США в оплату за імпортним контрактом (валюта значилася на балансі з попереднього періоду). Якщо курс НБУ 30.06 – 28,15 грн/дол.; 20.09 – 28,12 грн/дол.; 25.09 – 28,18 грн/дол., податкові витрати

становлять:

- а) 281200,0 грн;
- б) 281500,0 грн;
- в) 281800,0 грн;
- г) ці події не призводять до виникнення витрат.

9. Митна вартість імпортованих товарів (у перерахунку за відповідним курсом) становить 92000,0 грн, контрактна вартість (у перерахунку за відповідним курсом) – 90000,0 грн, мито – 8000,0 грн, митний збір – 184,0 грн, витрати на транспортування по території України – 1000,0 грн (без ПДВ). В такому випадку імпортне ПДВ слід визнати у сумі:

- а) 18400,0 грн;
- б) 20236,8 грн;
- в) 18000,0 грн;
- г) інша сума (вказіть).

10. Чи вірне твердження, що вартість імпортованих активів, розрахунок за які буде здійснено в іноземній валюті, при зміні валютних курсів слід перераховувати з відображенням в обліку позитивних чи негативних курсових різниць?

- а) так;
- б) ні.

11. Акцизний податок при імпорті товарів обчислюється:

- а) у відсотках до митної вартості товару за встановленими ставками;
- б) у твердих сумах з одиниці товару;
- в) у відсотках до облікової вартості товару за встановленими ставками;
- г) правильні відповіді а) і б).

12. Базою нарахування ПДВ на імпортований товар є:

- а) митна вартість імпортової операції;
- б) митна вартість товару з урахуванням фактично сплаченого мита;
- в) митна вартість товару з урахуванням фактично сплаченого мита та акцизного податку;
- г) митна вартість товару з урахуванням фактично сплаченого акцизного податку.

13. Сума авансу в іноземній валюті, надана іншим особам в рахунок платежів для придбання активів при включенні у вартість цих активів перераховується у валюту звітності із застосуванням:

- а) курсу гривні НБУ на дату отримання активів;
- б) курсу гривні на МБВР;
- в) валютного курсу гривні НБУ на дату сплати авансу;
- г) курсу гривні НБУ на дату підписання угоди.

14. Підприємство придбало імпортний товар вартістю 2000 дол. на умовах 50,0% передплати. Курс НБУ на момент передплати 25,1 грн за долар, курс НБУ на дату митного оформлення - 25,2 грн, на дату остаточної оплати - 25,4 грн. Вартість імпортованого товару в бухгалтерському обліку складатиме:

- а) 25200,0;
- б) 25300,0;
- в) 25400,0;
- г) 25500,0.

15. Податок на додану вартість визначається, виходячи з митної вартості товару, визначеної :

- а) за курсом гривні НБУ на дату передплати;
- б) за курсом гривні НБУ на дату ввезення товарів;
- в) за курсом гривні НБУ, що діяв на кінець операційного дня, що передує дню, в якому товар (товарна партія) вперше підпадає під режим митного контролю;
- г) за курсом гривні НБУ на дату оформлення МД.

16. Чи є правильним наступне твердження: Митна декларація - заява, що містить відомості про товари та інші предмети й транспортні засоби і мету їх переміщення через митний України або про зміну митного режиму даних товарів, а також інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування митних платежів.

- а) так;
- б) ні.

17. Перерахований аванс нерезиденту відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 632 Кт 312;
- б) Дт 632 Кт 314;
- в) Дт 371 Кт 312;
- г) Дт 362 Кт 312.

18. Нарахування декларантові за митне оформлення імпортованого товару відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 27 Кт 685;
- б) Дт 28 Кт 685;
- в) Дт 20 Кт 685;
- г) Дт 15 Кт 685.

19. Нарахування митних платежів за ввезене обладнання від нерезидента відображається бухгалтерською проводкою :

- а) Дт 28 Кт 642;
- б) Дт 26 Кт 642;
- в) Дт 15 Кт 642;
- г) Дт 92 Кт 642.

20. При збільшенні курсу гривні НБУ операційна курсова різниця від перерахунку кредиторської заборгованості імпортера відображається на:

- а) рахунку 945;
- б) рахунку 714;
- в) рахунку 744;
- г) рахунку 791.

ТЕМА 7. ОБЛІК ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Студентам необхідно зосередити увагу на більш глибокому, аніж викладено в лекційному матеріалі, опрацюванні наведених питань за темою:

1. Загальні засади здійснення експортних операцій. Бухгалтерський облік.

2. Облік податку на прибуток підприємств.

3. Облік ПДВ та акцизного податку.

Мета заняття – ознайомитись з загальними засадами здійснення експортних операцій. Навчитись розраховувати та відображати в бухгалтерському та податковому обліках ПДВ, податок на прибуток підприємств, акцизний податок.

Ключові терміни:

Експорт (остаточне вивезення) – це митний режим, відповідно до якого українські товари випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення (ст. 82 МК).

Реекспорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ст. 85 МК).

Митна вартість експортного товару – це фактурна вартість в перерахунку за курсом НБУ на дату подання митної декларації з урахуванням транспортних витрат до митної території України.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Які операції відносяться до експортних?
2. Які податки й збори сплачуються при експорті?
3. Порядок визначення доходу при здійсненні експортних операцій.
4. Порядок визначення дати визнання доходу при здійсненні експортних операцій.
5. За яким валютним курсом перераховується у валюту звітності контрактна вартість товарів, відвантажених на експорт з наступною оплатою?
6. Порядок нарахування та сплати ПДВ при здійсненні експорту товарів.
7. Порядок нарахування та сплати ПДВ при експорті робіт, послуг.
8. Облік податку на прибуток підприємств при здійсненні експортних операцій.
9. Порядок нарахування та сплати акцизного податку при експорті товарів.

Завдання для письмової роботи

Теми рефератів:

1. Основні положення митного режиму «Експорт» (Глава 15. (ст.82-84) Митного кодексу України).
2. Основні положення митного режиму «Реекспорт» (Глава 16. (ст.85-89) Митного кодексу України).
3. Документальне забезпечення митного оформлення товарів, що експортуються.
4. Бухгалтерський облік експортних операцій.
5. Особливості оподаткування експортних операцій: оподаткування податком на прибуток, оподаткування ПДВ, розрахунку мита, митного збору та акцизного податку.

Література: [1-9, 13, 14, 17, 19, 21, 23, 27, 30].

Тести

1. Списання облікової вартості товару при його реалізації на експорт відображається проводкою:

- а) Дт 362 Кт 28;
- б) Дт 902 Кт 791;
- в) Дт 902 Кт 362;
- г) Дт 902 Кт 28.

2. Українське підприємство реалізувало товари на експорт на суму 10000 дол., при цьому 10 вересня відвантажені товари, 12 вересня проведено митне оформлення, 25 вересня отримана виручка на поточний рахунок. Якщо курс НБУ на 10.09 – 25,2 грн/дол., на 12.09 – 25,1 грн/дол., на 25.09 – 25,0 грн/дол., то доход підприємства слід визнати у сумі:

- а) 252000,0 грн;
- б) 251000,0 грн;
- в) 250000,0 грн;
- г) 252100,0 грн.

3. Якою бухгалтерською проводкою в обліку експортера відображається реалізація товару в рахунок отриманої раніше передоплати:

- а) Дт 362 Кт 702;
- б) Дт 362 Кт 28;
- в) Дт 681 Кт 702;

г) Дт 702 Кт 28.

4. Чи вірне твердження, що передплата, отримана українським резидентом у рахунок майбутньої експортної операції, у бухгалтерському обліку відображається як дохід:

- а) так;
- б) ні;
- в) в залежності від обраної базисної умови поставки Incoterms.

5. Вивезення продукції, товарів за межі митної території України:

- а) є об'єктом оподаткування ПДВ за ставкою 20,0% ;
- б) не є об'єктом оподаткування;
- в) є об'єктом оподаткування ПДВ за ставкою 0%;
- г) не оподатковується.

6. Собівартість експортної продукції відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 90 Кт 28;
- б) Дт 90 Кт27;
- в) Дт 362 Кт28;
- г) Дт 362 Кт27.

7. В разі, якщо при експорті товарів українським підприємством 20 червня перерахована сума мита на рахунки митниці, а 02 липня оформлена митна декларація, то:

- а) на суму мита потрібно збільшити податкові витрати 2 кварталу;
- б) на суму мита потрібно збільшити податкові витрати 3 кварталу;
- в) на суму мита потрібно зменшити податкові витрати 2 кварталу;
- г) на суму мита потрібно зменшити податкові доходи 2 кварталу;

8. Списання облікової вартості товару при його реалізації на експорт відображається проводкою:

- а) Дт 362 Кт 28;
- б) Дт 902 Кт 791;

- в) Дт 902 Кт 362;
- г) Дт 902 Кт 28.

9. Українське підприємство реалізувало товари на експорт на суму 10000 дол., при цьому 01 вересня відвантажені товари, 02 вересня проведено митне оформлення, 05 вересня отримана виручка на поточний рахунок. Якщо курс НБУ на 01.09 – 28,2 грн/дол., на 02.09 – 28,1 грн/дол., на 05.09 – 28,0 грн/дол., то доход підприємства слід визнати у сумі:

- а) 282000,0 грн;
- б) 281000,0 грн;
- в) 280000,0 грн;
- г) 282100,0 грн.

10. При наданні послуг іноземному партнерові на митній території України в українського резидента виникають податкові зобов'язання з ПДВ:

- а) у розмірі 20,0% ;
- б) у розмірі 0%;
- в) податкових зобов'язань не виникає взагалі;
- г) у розмірі 17,0%

11. Складіть бухгалтерську проводку, що відображає нарахування витрат, пов'язаних із транспортуванням товару на експорт, яке виконує стороння (українська) транспортна організація, платник ПДВ, якщо розрахунки за транспортування не проведені:

- а) Дт 93 Кт 685
Дт 685 Кт 641;
- б) Дт 28 Кт 362
Дт 644 Кт 362;
- в) Дт 93 Кт 685
Дт 641 Кт 685.

12. Чи є вивіз товарів у митному режимі експорту за межі державного кордону України об'єктом обкладання ПДВ?

- а) так, за ставкою 20,0%;
- б) так, за ставкою 0%;
- в) ні.

13. На рахунок українського підприємства надійшло 1000 дол. як аванс за курсом 28,0 грн/дол. Український експортер відвантажив товар на загальну контрактну суму 11 000 дол. На момент відвантаження товару курс складав 28,1 грн/дол. Іноземний партнер провів остаточний розрахунок з українським резидентом, перерахувавши на його рахунок суму при валютному курсі 28,3 грн/дол. Доход від реалізації товару (без курсових різниць) на експорт в такому випадку складас:

- а) 11000,0 дол;
- б) 308000,0 грн;
- в) 309100,0 грн;
- г) 309000,0 грн.

14. Чи вірне твердження, що передплата, отримана українським резидентом у рахунок майбутньої експортної операції, у бухгалтерському обліку відображається як доход:

- а) так;
- б) ні;
- в) в залежності від обраної базисної умови поставки Incoterms.

15. Нарахування митних зборів за митне оформлення при вивезенні готової продукції відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 93 Кт 642;
- б) Дт 28 Кт 642;
- в) Дт 26 Кт 642;
- г) Дт 92 Кт 642.

16. При реалізації товарів українським резидентом іноземному покупцю податковий дохід у українського резидента виникають на дату:

- а) митного оформлення товарів при вивозі;
- б) отримання грошових коштів від іноземного партнера;
- в) передачі товаророзпорядчих документів іноземному покупцю;
- г) на дату першої з подій: чи отримання грошових коштів на рахунок українським експортером від іноземного партнера, чи при передачі товаророзпорядчих документів іноземному покупцю;
- д) не виникають взагалі.

17. Платником митних платежів при експорті товарів є:

- а) декларант;
- б) експортер;
- в) одержувач товару;
- г) уповноважений банк, в якому відкритий поточний валютний рахунок.

18. За ставкою 20,0% оподатковуються експорт послуг, місце постачання яких розташоване:

- а) на території України;
- б) за межами України;
- в) не має значення;
- г) ця операція звільнена від оподаткування ПДВ.

19. Дозволено законодавством такі види експортних операцій:

- а) експорт товарів шляхом бартерної угоди;
- б) експорт товарів на умовах безплатної допомоги;
- в) експорт товарів за грошові кошти;
- г) всі відповіді правильні.

20. Контрактна вартість це:

- а) вартість у валюті контракту, відповідно до базисних умов постачання;
- б) вартість, зазначена в супроводжувальних документах;
- в) вартість, зазначена в МД, згідно офіційного курсу гривні;
- г) собівартість товарів, робіт, послуг.

21. Сума авансу в іноземній валюті, одержана від інших осіб в рахунок платежів для постачання готової продукції, інших активів при включенні до складу доходу звітного періоду, перераховується у валюту звітності із застосуванням:

- а) курсу гривні НБУ на дату отримання активів;
- б) курсу гривні МВРУ;
- в) курсу гривні НБУ на дату отримання авансу.
- г) курсу гривні НБУ на дату підписання угоди.

22. У податковому обліку доходи, одержані (нараховані) в іноземній валюті у зв'язку з продажем товарів (робіт, послуг)

протягом звітнього періоду, перераховуються в гривни за офіційним валютним (обмінним) курсом НБУ, що діяв на дату:

- а) отримання авансу;
- б) нарахування доходу;
- в) першої з подій - отримання чи нарахування доходів;
- г) останньої з подій - отримання чи нарахування доходів.

23. У випадку отримання авансом іноземної валюти у зв'язку з експортом товарів (робіт, послуг), балансова вартість валюти визначається:

- а) за курсом гривні НБУ на дату отримання остаточної оплати від покупця;
- б) за курсом гривні НБУ на дату першої події - або відвантаження продукції або отримання передплати;
- в) за курсом гривні НБУ на дату відвантаження продукції покупцю;
- г) за курсом на дату авансу.

24. При отриманні авансу дохід від експорту в бухгалтерському обліку перераховується у валюту звітності:

- а) із застосуванням валютного курсу на дату експортування продукції;
- б) із застосуванням валютного курсу на дату отримання авансу;
- в) із застосуванням валютного курсу на кінець кварталу;
- г) із застосуванням середнього курсу валют.

25. Операції по вивозу товарів за межі митної території України:

- а) об'єктом оподаткування податком на додану вартість за ставкою 0%;
- б) об'єктом оподаткування податком на додану вартість за ставкою 20,0%;
- в) не є об'єктом оподаткування;
- г) звільнені від оподаткування.

26. Підприємство експортувало товар вартістю 4000 дол. на умовах 50,0% передплати, курс НБУ на дату передплати - 25,0 грн за долар, на дату митного оформлення - 25,1 грн за долар, курс НБУ на дату остаточної оплати - 25,2 грн за долар. Курсова

різниця буде відображатися:

- а) у складі доходів у розмірі 200,0 грн;
- б) у складі доходів у розмірі 400,0 грн;
- в) у складі витрат у розмірі 400,0 грн;
- г) не буде відображатися.

27. Собівартість експортованої продукції відображається наступним чином:

- а) Дт 362 Кт 26;
- б) Дт 90 Кт 26;
- в) Дт 90 Кт 28;
- г) Дт 362 Кт 28.

28. Реалізація продукції зарубіжним покупцям відображається як:

- а) Дт 362 Кт 70;
- б) Дт 312 Кт 70;
- в) Дт 362 Кт 26;
- г) Дт 362 Кт 28.

29. Доходи, (нараховані) платником податку в іноземній валюті у зв'язку з продажем товарів, перераховуються в гривні за курсом НБУ:

- а) на дату нарахування доходів;
- б) на дату отримання валютної виручки від нерезидента;
- в) на дату першої з подій - нарахування чи отримання доходів;
- г) на кінець кварталу.

30. Митні платежі не включають:

- а) податок на додану вартість;
- б) мито;
- в) акцизний податок;
- г) податок за першу реєстрацію транспортних засобів.

31. Нарухування мита при експорті товарів відображається в обліку експортера бухгалтерським записом:

- а) Дт 28 Кт 685;
- б) Дт 28 Кт 641;
- в) Дт 93 Кт 685;

г) Дт 93 Кт 642.

32. Собівартість експортної продукції відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 90 Кт 28;
- б) Дт 90 Кт 27;
- в) Дт 362 Кт 28;
- г) Дт 362 Кт 27.

ТЕМА 8. ОБЛІК ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Студентам необхідно зосередити увагу на більш глибокому, аніж викладено в лекційному матеріалі, опрацюванні наведених питань за темою:

1. Загальні поняття, об'єкти і суб'єкти лізингу.
2. Порядок проведення розрахунків по лізинговим операціям.
3. Оформлення лізингових операцій.
4. Бухгалтерський і податковий облік лізингових операцій.

Мета заняття – ознайомитись з загальними засадами здійснення лізингових операцій. Вивчити порядок проведення та оформлення розрахунків по лізинговим операціям. Навчитись відображати в бухгалтерському та податковому обліках лізингові операції.

Ключові терміни:

Лізинг (leasing) – різновид підприємницької діяльності, яка спрямована на інвестування коштів у рухоме та нерухоме майно, що передається за договором фізичним та юридичним особам на відповідний період для використання в підприємницьких цілях.

Об'єктом лізингу є будь-яке рухоме і нерухоме майно, яке може бути віднесене до основних засобів (машини, устаткування, транспортні засоби, обчислювальна та інша техніка, системи телекомунікації тощо), не заборонене до вільного обігу на ринку.

Вендзорліз – вид міжнародного лізингового контракту, за яким закордонна філія збуту лізингової компанії купує обладнання у власної фірми і надає його в оренду або продає на виплату закордонному споживачеві.

Лізингодавець – суб'єкт підприємницької діяльності (в т.ч. банківська або небанківська фінансова установа), який передає в

користування об'єкти за договором лізингу.

Лізингоодержувач – суб'єкт підприємницької діяльності, який одержує в користування об'єкти за договором лізингу.

Фінансовий лізинг – господарська операція, що здійснюється фізичною або юридичною особою і передбачає передачу орендарю майна, яке є основним засобом і придбане або виготовлене орендодавцем, на строк, протягом якого амортизується не менш як 75 відсотків його первісної вартості, а орендар зобов'язаний протягом дії лізингового договору придбати об'єкт лізингу з переходом права власності за ціною, визначеною у такому договорі.

Оперативний лізинг – господарська операція фізичної або юридичної особи, що передбачає передачу орендарю основного фонду, придбаного або виготовленого орендодавцем, на умовах інших, ніж ті, що передбачаються фінансовим лізингом (орендою).

Зворотний лізинг – господарська операція, що здійснюється фізичною чи юридичною особою і передбачає продаж основних засобів фінансовій (лізинговій) організації з одночасним зворотним отриманням таких основних засобів в оперативний або фінансовий лізинг;

Пайовий лізинг – це господарська операція за участю суб'єктів лізингу на підставі укладення багатобічного договору і залучення одного або декількох кредиторів, які беруть участь в здійсненні лізингу, інвестуючи свої засоби. При цьому сума інвестованих кредиторами коштів не може складати більше 80,0% вартості отриманого для лізингу майна.

Міжнародний лізинг – це господарська операція, яка здійснюється суб'єктами лізингу, що перебувають під юрисдикцією різних держав або у випадку, якщо майно або платежі перетинають Державний кордон України.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Об'єкти, суб'єкти, види лізингу при здійсненні ЗЕД.
2. Порядок проведення розрахунків по лізинговим операціям.
3. Оформлення лізингових операцій.
4. Бухгалтерський облік фінансового лізингу у резидента-лізингоодержувача (орендаря).
5. Податковий облік фінансового лізингу у резидента-лізингоодержувача (орендаря).

6. Бухгалтерський облік фінансового лізингу у резидента-лізингодавця (орендодавця).
7. Податковий облік фінансового лізингу у резидента-лізингодавця (орендодавця).
8. Бухгалтерський облік оперативного лізингу.
9. Відмінність податкового обліку операцій з оперативного лізингу від фінансового лізингу.

Завдання для письмової роботи

Теми рефератів:

1. Лізинг як форма кредитування зовнішньоекономічної діяльності, його характеристика та види.
2. Практика реалізації лізингових операцій, функції та роль комерційних банків.
3. Лізинг: сутність, історія виникнення, види та класифікація.
4. Сутність лізингу, його функції та об'єкти. Можливі види лізингу за окремими класифікаційними ознаками та їх характеристика.
5. Організаційно-правові основи здійснення лізингу. Права і обов'язки лізингодавців та лізингоодержувачів. Витрати на надання та ефективність лізингових послуг.
6. Лізингові платежі – основа лізингових взаємовідносин. Склад, види та форми лізингових платежів. Методи розрахунку лізингових платежів.
7. Основні положення Конвенції про міждержавний лізинг.
8. Міжнародний лізинг та його види.

Література: [1-9, 13, 15-17, 19, 22, 27, 29].

Тести

1. Суб'єктами лізингу не можуть бути:
  - а) лізингоодержувач;
  - б) лізингодавець;
  - в) покупець лізингового майна.

2. Предметом договору фінансового лізингу не можуть бути:
  - а) земельні ділянки;
  - б) виробниче обладнання;
  - в) устаткування.

3. За формою здійснення лізинг не може бути:

- а) поворотним;
- б) пайовим;
- в) неповоротним.

4. Види лізингових операцій:

- а) оперативний лізинг;
- б) корпоративний лізинг;
- в) управлінський лізинг.

5. Предметами лізингу не бувають:

- а) транспортні засоби;
- б) обладнання промислового призначення;
- в) природні об'єкти.

6. Під час здійснення лізингових операцій оподаткування їх проводиться як до:

- а) операцій купівлі-продажу;
- б) бартерних операцій;
- в) комісійних операцій.

7. Термін фінансової оренди майна, протягом якого воно амортизується:

- а) не менш ніж 75,0%;
- б) не менш ніж 70,0%;
- в) не більш ніж 75,0%.

8. Лізингодавець це:

- а) суб'єкт підприємницької діяльності, який одержує в користування об'єкти за договором лізингу;
- б) суб'єкт підприємницької діяльності, який передає в користування об'єкти за договором лізингу;
- в) суб'єкт підприємницької діяльності, що виготовляє майно, яке є об'єктом лізингу.

9. Договір лізингу, що здійснюється суб'єктами лізингу, які перебувають під юрисдикцією різних держав, або в разі якщо майно чи платежі перетинають державні кордони – це:

- а) фінансовий лізинг;

- б) міжнародний лізинг;
- в) оперативний лізинг.

ТЕМА 9. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ

Студентам необхідно зосередити увагу на більш глибокому, аніж викладено в лекційному матеріалі, опрацюванні наведених питань за темою:

1. Поняття давальницької сировини та сутність операцій з нею.
2. Порядок обліку операцій з давальницькою сировиною.

Мета заняття – ознайомитись порядком здійснення операцій з давальницькою сировиною. Вивчити порядок проведення та оформлення розрахунків по операціям з давальницькою сировиною та навчитись відображати їх в бухгалтерському та податковому обліках.

Ключові терміни:

Давальницька сировина (товари – згідно ПКУ) – сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, енергоносії, що є власністю одного суб'єкта господарювання (замовника) і передаються іншому суб'єкту господарювання (виробнику) для виробництва готової продукції, з подальшим поверненням такої продукції або її частини їх власникові або за його дорученням іншій особі.

Готова продукція (продукти переробки – згідно ПКУ) – продукція (товар), вироблена з використанням давальницької сировини (крім тієї частини, що використовується для проведення розрахунків за її переробку) і визначена як кінцева у контракті між замовником і виконавцем.

Готова продукція може бути повернута у країну замовника або реалізована замовником (чи за його дорученням виконавцем) у країні виконавця або в іншій країні.

Замовник – суб'єкт господарської діяльності, який надає давальницьку сировину для вироблення готової продукції.

Виконавець – суб'єкт господарської діяльності, який здійснює операції з переробки давальницької сировини.

Переробка на митній території України – це митний

режим, відповідно до якого іноземні товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови подальшого реекспорту продуктів переробки (ст. 147 МК).

Переробка за межами митної території України – це митний режим, відповідно до якого українські товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці за межами митної території України без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови повернення цих товарів або продуктів їх переробки на митну територію України у митному режимі імпорту (ст. 162 МК).

Митний режим переробки на митній території завершується шляхом реекспорту продуктів переробки чи поміщення їх в інший митний режим.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Що являють собою операції з давальницькою сировиною?
2. Які особливості митного оформлення операцій з давальницькою сировиною?
3. Порядок ведення бухгалтерського обліку операцій з переробки давальницької сировини на митній території України.
4. Податковий облік переробки давальницької сировини на митній території України, якщо нерезидент розраховується за надані послуги переробки грошовими коштами.
5. Податковий облік переробки давальницької сировини на митній території України, якщо нерезидент розраховується сировиною за надані послуги переробки.
6. Податковий облік переробки давальницької сировини на митній території України, якщо нерезидент розраховується готовою продукцією за надані послуги переробки давальницької сировини.
7. Податковий облік переробки давальницької сировини українського замовника за межами митної території України.

Завдання для письмової роботи

Теми рефератів:

1. Основні положення митного режиму «Переробка на митній території» (глава 23. (ст.147-161) Митного кодексу України).
2. Основні положення митного режиму «Переробка за межами

митної території» (глава 24. (ст.162-174).

3. Сутність давальницької сировини. Порядок та форми розрахунків за переробку давальницької сировини в зовнішньоекономічній діяльності.

4. Порядок оподаткування операцій з давальницькою сировиною в ЗЕД.

5. Порядок реалізації на митній території України готової продукції, виготовленої з давальницької сировини, завезеної іноземним замовником.

6. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною. Документальне оформлення операцій, пов'язаних з переробкою давальницької сировини на митній території України та виготовленням з неї готової продукції в зовнішньоекономічній діяльності.

7. Особливості обліку витрат при здійсненні операцій з давальницькою сировиною в ЗЕД.

Література: [1-9, 13, 15, 18, 21, 23, 27].

Тести

1. До операцій з давальницькою сировиною належать такі операції:

- а) ввезення давальницької сировини з метою її подальшої реалізації;
- б) ввезення давальницької сировини іноземного замовника на митну територію України з метою виготовлення готової продукції;
- в) вивезення давальницької сировини з метою її реалізації;
- г) вивезення давальницької сировини з метою її утилізації.

2. Давальницька сировина - це:

- а) сировина, призначена для реалізації;
- б) готова продукція від виконавця;
- в) сировина, ввезена на митну територію України іноземним замовником або вивезена за кордон українським замовником для переробки в готову продукцію з наступним поверненням;
- г) інша відповідь.

3. До давальницької сировини належать:

- а) готова продукція;
- б) насіння;

- в) сировина, матеріали, напівфабрикати;
- г) інша відповідь.

4. Виготовлена з експортної давальницької сировини готова продукція, залежно від умов зовнішньоекономічного контракту, може бути:

- а) увезена на митну територію України в повному обсязі;
- б) увезена на митну територію України, за винятком частини, призначеної для здійснення розрахунків з нерезидентом за переробку;
- в) реалізована за межами митної території;
- г) усі відповіді правильні.

5. Списання вартості переробленої давальницької сировини на вартість готової продукції відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 206 Кт 201;
- б) Дт 26 Кт 206;
- в) Дт 28 Кт 201;
- г) Дт 28 Кт 206.

6. Перерахування з валютного рахунка оплати послуг з переробки давальницької сировини відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 62 Кт 312;
- б) Дт 632 Кт 302;
- в) Дт 632 Кт 312;
- г) Дт 632 Кт 314.

7. Виготовлена з експортної давальницької сировини готова продукція, залежно від умов зовнішньоекономічного контракту, може бути:

- а) увезена на митну територію України в повному обсязі;
- б) увезена на митну територію України, за винятком частини, призначеної для здійснення розрахунків з нерезидентом за переробку;
- в) реалізована за межами митної території;
- г) усі відповіді правильні.

8. Передавання давальницької сировини іноземному

виконавцеві на переробку відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Дт 23 Кт 201;
- б) Дт 26 Кт 201;
- в) Дт 27 Кт 201;
- г) Дт 206 Кт 201.

9. Право власності на імпортовану давальницьку сировину для виготовлення готової продукції належить:

- а) іноземному виконавцеві;
- б) виробникові готової продукції;
- в) іноземному замовникові;
- г) інша відповідь.

10. Давальницька сировина обліковується у виконавця-резидента на рахунку:

- а) 201;
- б) 26;
- в) 27;
- г) 022.

11. Що потрібно отримати для ввозу давальницької сировини на митну територію України з метою переробки за умов розрахунку з вітчизняним переробником сировиною замовника:

- а) письмовий дозвіл митного органу;
- б) індивідуальну ліцензію НБУ;
- в) посвідчення про реєстрацію договору у податкової інспекції;
- г) посвідчення про реєстрацію в органах статистики.

12. У загальних випадках операція з переробки сировини вважається операцією з давальницькою сировиною, якщо сировина замовника складає:

- а) не менш 20,0% загальної вартості готової продукції;
- б) не менш 50,0% загальної вартості готової продукції;
- в) не менш 80,0% загальної вартості готової продукції;
- г) не менш 100,0% загальної вартості готової продукції.

13. Переробка давальницької сировини у бухгалтерському обліку переробника-резидента України відображується записом:

- а) за дебетом 23 рахунку;
- б) за дебетом 26 рахунку;
- в) за дебетом 28 рахунку.

14. Виготовлена готова продукція з експортної давальницької сировини, залежно від умов зовнішньоекономічного контракту, може бути:

- а) ввезена на митну територію України в повному обсязі;
- б) ввезена на митну територію України, крім тої частини, яка була призначена для здійснення розрахунків за переробку з нерезидентом;
- в) реалізована за межами митної території України;
- г) всі відповіді правильні.

15. До давальницької сировини належать:

- а) сировина, матеріали, напівфабрикати;
- б) земля, дорогоцінні метали;
- в) комплектуючі вироби, енергоносії;
- г) правильні відповіді а) і в).

16. Право власності на імпортовану давальницьку сировину для виготовлення готової продукції належить:

- а) виробнику готової продукції;
- б) іноземному замовнику;
- в) тому й другому в момент переробки;
- г) митним органам.

17. Ввезена для переробки давальницька сировина у бухгалтерському обліку виконавця відображається на рахунку:

- а) 022;
- в) 201;
- б) 05;
- г) 023.

18. Вивезена давальницька сировина для її переробки у бухгалтерському обліку замовника відображається на рахунку:

- а) 022;
- в) 201;
- б) 05;

г) 206.

ТЕМА 10. ЗВІТНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ЗЕД

Студентам необхідно зосередити увагу на більш глибокому, аніж викладено в лекційному матеріалі, опрацюванні наведених питань за темою:

1. Особливості формування фінансової звітності підприємствами-суб'єктами ЗЕД.
2. Статистична звітність.
3. Декларація про валютні цінності.

Мета заняття – ознайомитись з особливостями формування фінансової звітності підприємствами-суб'єктами ЗЕД. Вивчити порядок складання та подання фінансової, податкової, статистичної звітності.

Ключові терміни:

Активи – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому.

Зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди.

Власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Фінансова (бухгалтерська) звітність складається з Балансу (Ф–1), Звіту про фінансові результати (Ф–2), Звіту про рух грошових коштів (Ф–3), Звіту про власний капітал (Ф–4), Приміток до фінансової звітності (річними є Ф–3, Ф– , Примітки).

Фінансова звітність передбачає узагальнення даних бухгалтерського обліку на звітну дату.

Податкова звітність підприємства по основних податках та обов'язкових платежах до бюджету і позабюджетних фондів.

Спеціальна звітність подається з окремих питань за рішенням уряду по певних показниках діяльності підприємства (наприклад, перевищення фонду оплати праці для підприємств-монополістів та ін).

Внутрішньогосподарська (управлінська) звітність

відображає необхідну інформацію для прийняття рішень на рівні структурних підрозділів і розробляється підприємством самостійно.

Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, яка не є інвестиційною та фінансовою.

Інвестиційна діяльність – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є частиною грошових коштів та їх еквівалентів.

Фінансова діяльність – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Охарактеризуйте особливості формування фінансової звітності підприємствами-суб'єктами ЗЕД.
2. Розкрийте порядок формування статистичної звітності.
3. Розкрийте порядок складання та подання декларації про валютні цінності.

Завдання для письмової роботи

Теми рефератів:

1. Порядок складання та подання Декларації про валютні цінності.
2. Особливості відображення зовнішньоекономічних операцій у фінансовій звітності: стан та напрями удосконалення.
3. Особливості відображення зовнішньоекономічних операцій у податковій звітності: стан та напрями удосконалення.
4. Особливості відображення зовнішньоекономічних операцій у статистичній звітності: стан та напрями удосконалення.

Література: [1-9, 13, 16, 19, 21, 22, 26, 29].

Тести

1. На підприємствах з іноземними інвестиціями при обліку статутного капіталу перерахунку при зміні курсу валюти підлягають:

- а) сума зареєстрованого статутного капіталу;
- б) сума заборгованості учасників по внесках до статутного капіталу;
- в) сума отриманого прибутку;
- г) сума резервного капіталу.

2. Внески засновника до статутного капіталу оподатковуються:

- а) за загальними вимогами щодо обліку імпорتنих операцій;
- б) надається відстрочка по сплаті всіх видів митних платежів;
- в) звільняється від сплати окремих митних платежів за дотримання певних умов;
- г) за загальними вимогами щодо обліку експортних операцій.

3. Зобов'язання підприємства це:

- а) ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому;
- б) заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди;
- в) частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.
- г) це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому.

4. Відображенню у Балансі (форма №1) підлягають:

- а) довгострокові фінансові інвестиції;
- б) дебіторська заборгованість з нарахованих доходів;
- в) векселі видані;
- г) всі відповіді правильні.

5. Порядок складання та зміст форм фінансової звітності для представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності встановлено згідно :

- а) П(С)БО 21;
- б) П(С)БО 25;
- в) П(С)БО 22;
- г) П(С)БО 20.

РОЗДІЛ 4

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Основні принципи зовнішньоекономічної діяльності.
2. Основні види зовнішньоекономічних операцій.
3. Торгово-посередницькі операції в зовнішньоекономічній діяльності.
4. Методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Підготовка до укладання зовнішньоекономічного контракту.
6. Структура зовнішньоекономічного договору (контракту).
Правила ІНКОТЕРМС.
7. Види зовнішньоекономічних контрактів.
8. Особливості умов зовнішньоекономічного договору (контракту): транспортні умови зовнішньоекономічних угод.
9. Особливості умов зовнішньоекономічного договору (контракту): ціна і загальна сума контракту, знижки на ціни.
10. Поняття валютних цінностей та операцій з ними.
11. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття. Валютні рахунки резидентів в іноземних банках.
12. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття. Рахунки в банках України для юридичних осіб-нерезидентів.
13. Балансова вартість іноземної валюти, порядок її визначення.
14. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.
15. Облік операцій з купівлі іноземної валюти.
16. Облік операцій з продажу іноземної валюти.
17. Форми міжнародних розрахунків та їх облік.
18. Кредитні операції та відображення їх в обліку. Порядок отримання кредитів від резидентів.
19. Кредитні операції та відображення їх в обліку. Порядок отримання кредитів від нерезидентів.
20. Види кредитів та відображення їх в обліку.
21. Митне оформлення зовнішньоекономічних операцій.
Характеристика митних режимів.
22. Митне оформлення зовнішньоекономічних операцій.

Класифікація мита.

23. Загальні засади здійснення імпорتنих операцій.
Бухгалтерський облік імпорتنих операцій.

24. Облік податку на прибуток підприємств при здійсненні імпорتنих операцій. Визначення первісної вартості товарів при здійсненні часткових поставок та оплати при їх імпорті.

25. Порядок нарахування та сплати ПДВ при імпорті товарів.

26. Порядок нарахування та сплати ПДВ при імпорті робіт, послуг.

27. Загальні засади здійснення експортних операцій.
Бухгалтерський облік.

28. Облік податку на прибуток підприємств при здійсненні експортних операцій.

29. Порядок нарахування та сплати ПДВ, акцизного податку при експорті товарів.

30. Порядок нарахування та сплати ПДВ при експорті робіт, послуг.

31. Об'єкти, суб'єкти, види лізингу при здійсненні ЗЕД.
Порядок проведення розрахунків по лізинговим операціям.

32. Порядок проведення розрахунків по лізинговим операціям. Оформлення лізингових операцій.

33. Бухгалтерський облік фінансового лізингу у резидента-лізингоодержувача (орендаря).

34. Податковий облік фінансового лізингу у резидента-лізингоодержувача (орендаря).

35. Бухгалтерський облік фінансового лізингу у резидента-лізингодавця (орендодавця).

36. Податковий облік фінансового лізингу у резидента-лізингодавця (орендодавця).

37. Бухгалтерський облік оперативного лізингу. Відмінність податкового обліку операцій з оперативного лізингу від фінансового лізингу.

38. Поняття давальницької сировини та сутність операцій з нею. Переробка давальницької сировини на митній території України.

39. Бухгалтерський облік операцій з переробки давальницької сировини на митній території України.

40. Податковий облік переробки давальницької сировини на митній території України.

41. Податковий облік переробки давальницької сировини

українського замовника за межами митної території України.

РОЗДІЛ 5

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Митний кодекс України: Закон України №4495–VI від 13.03.2012 р. [Електронний ресурс] // Голос України. – 2012, 21 квітня – №73. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

2. Податковий кодекс України: Закон України №2755–VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс] // ВВР. – 2011. – №№13–17. – ст.112 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України в редакції від 25.04.2008 р. № 959–XII [Електронний ресурс] // ВВР. – 1991. – №29. – ст.377. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=959-12>

4. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2473-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996–XIV // ВВР України. – 1999. – № 40.

6. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 05.10.2000 р. № 2035–III [Електронний ресурс] // ВВР. – 1999 – №5–6. – ст.44. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=351-14>

7. Вплив зміни валютних курсів: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0515-00>

8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nibu.factor.ua>

/ukr/info/instrbuh/instr291/

9. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/plan_sch/

10. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: Учеб.пос. / [А.И. Алексеева, Ю.В. Васильев, А.В. Малеева, Л.И. Ушвицкий]. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 672 с.

11. Бариленко В.И. Анализ хозяйственной деятельности: Уч.пос. / [В.И. Бариленко и др.]; под. ред. В.И. Бариленко. – М.: Издательство «Омега-Л», 2009. – 414 с.

12. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / М.Т. Білуха. – К., 2000. – 642с.

13. Бутинець Ф.Ф. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» / [Ф.Ф. Бутинець, І.В. Жиглей, В.М. Пархоменко]; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2001. – 544с.

14. Вічевич А.М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності / А.М. Вічевич. – Львів: Афіша, 2004. – 140с.

15. Волкова І.А. Облік зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник / І.А. Волкова, М.В. Реслер, О.Ю. Калініна. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 304 с.

16. Гордієнко Н.І. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник (для студентів економічних спеціальностей) / Н.І. Гордієнко, М.Ю. Карпушенко. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 235 с.

17. Дупай М.М. Облік та аналіз діяльності підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин: Навч.посібник / [М.М. Дупай, П.Н. Денчук, С.В. Питель, П.Я. Хомин]. – Тернопіль: Астон, 2003. – 200 с.

18. Єфіменко В.І. Облік у зарубіжних країнах.: Навч. метод. посіб. для вивч. дисц. / В.І. Єфіменко, Л.І. Лук'яненко. – К.:КНЕУ, 2005. – 211с.

19. Зовнішньоекономічна діяльність / За ред. д-ра екон. наук, проф. І.І. Дахна. – К.:Центр навчальної літератури, 2006. – 360 с.

20. Инкотермс 2010. Правила ИСС по использованию терминов для внутренней и международной торговли / [Пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.:

Асоціація ЗЕД. – 268 с.

21. Кавторєва Я. Все про облік та організацію ЗЕД / [Я. Кавторєва, О. Піроженко, М. Бойцова]. – Харків: Фактор, 2006. – 328.

22. Кадуріна Л.О. Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: Теорія, практика, рекомендації / Л.О. Кадуріна, М.С. Стрельнікова. – Запоріжжя: Центр учбової літератури, 2007. – 606 с.

23. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навч. посібник / [Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова, І.Ю. Сіваченко, С.О. Якубовський]; за ред. Ю.Г.Козака, Н.С. Логвінова, І.Ю.Сіваченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 792 с.

24. Малькова Т.Н. Теория и практика международного бухгалтерского учета: Уч. пособие / Т.Н. Малькова. – С–Пб.: Издат. дом «Бизнес–пресса», 2001. – 336 с.

25. Нидлз Б. Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуэлл; пер. с англ. под ред. Я.В. Соколова. – 2–е изд., стереотип. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 496 с.

26. Облік зовнішньоекономічної діяльності. Опорний конспект лекцій з напряму підготовки «Облік і аудит». – Таврійський державний агротехнологічний університет, 2011. – 179 с.

27. Рижикова Н.І. Методичні рекомендації щодо проведення практичних та семінарських занять з навчальної дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» для студентів денної форми навчання / Н.І. Рижикова, О.В. Накісько. – Харків: Видавництво «Смугаста типографія», 2018. – 122 с.

28. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно–розрахункові та валютні операції / Л.В. Руденко. – К.: ЦУЛ, 2003. – 616 с.

29. Саченок Л.І. Удосконалення обліку зовнішньоекономічних операцій підприємств України / Л.І. Саченок, О.Л. Зелінська, А.П. Ходико // Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. – Вип. 116/2011. – Серія: Економіка і фінанси. – Севастополь, 2011. – С.185–193.

30. Циган Р.М. Особливості обліку експортних операцій вітчизняних підприємств / Р.М. Циган // Збірник наукових праць Національного університету податкової служби України. – 2009. – №1. – С.282–288.

Додаток А
Зразок оформлення титульної сторінки письмової
самотійної роботи

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

САМОСТІЙНА ПИСЬМОВА РОБОТА

з дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності»

Тема реферату:

Виконав:

Студент (ка) _____ курсу _____ групи
спеціальності _____

(прізвище та ініціали)

Перевірив:

д.е.н., доцент, Рижикова Н.І.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Харків – 20____

Навчальне видання

Наталія Іванівна Рижикова

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

Підписано до друку 05.04.2019 р. Формат 60x84/16.
Папір 80 г/м². Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний. Обсяг: 5 ум.-друк. арк.
Наклад 100 прим.

Видавництво ТОВ «Стильна типографія»
Україна, 61002, Харків, вул. Чернишевська, 28А.
Тел.:(057)754-49-42
e-mail: zebraprint.zebra@gmail.com
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
Серія ДК №5493 від 22.08.2017 р.